

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO PROJEKTU
STRATEGII ROZWOJU
GMINY LEGNICKIE POLE
NA LATA 2014-2020**

Spis treści

Spis treści	2
Streszczenie w języku niespecjalistycznym	3
1. Wprowadzenie	8
1.1. Podstawa formalna i prawna opracowania	9
1.2. Cel opracowania prognozy	10
1.3. Zakres i kryteria opracowania	10
1.4. Metody	12
2. Charakterystyka Strategii Rozwoju Gminy	13
2.1. Ogólna zawartość	13
2.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami	15
2.3. Główne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ich uwzględnienie podczas opracowywania projektu Strategii	21
2.3.1. Analiza zgodności z dokumentami krajowymi	21
2.3.2. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi	23
2.3.3. Analiza zgodności z dokumentami subregionalnymi	24
3. Istniejący stan środowiska	24
3.1. Położenie i budowa geologiczna	24
3.2. Warunki klimatyczne	25
3.3. Jakość powietrza	26
3.4. Środowisko wodne	28
3.5. Zasoby surowców mineralnych	31
3.6. Zasoby glebowe	32
3.7. Zasoby przyrodnicze	32
3.8. Zasoby leśne	34
3.9. System przyrodniczych obszarów chronionych	34
3.10. Klimat akustyczny	38
3.11. Zabytki i zasoby dziedzictwa kulturowego, krajobraz kulturowy	38
3.12. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji SRG	40
3.13. Analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu Strategii, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody	41
4. Wpływ realizacji SRG na poszczególne komponenty środowiska	43
4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywalnym znaczącym oddziaływaniem	43
4.2. Etap realizacji zadań inwestycyjnych	46
4.3. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach SRG	50
4.4. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych	54
4.4.1. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko	54
5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	61
6. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole	62
7. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych	63
8. Metody analizy realizacji SRG (monitoring)	64
9. Materiały źródłowe	66

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawowym celem prognozy jest ocena proponowanych skutków oddziaływania na środowisko działań proponowanych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020 (zwanej dalej SRG) oraz ustalenie, czy przyjęte cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013r. poz. 1235 ze zm.).

Przedmiot prognozy stanowi opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole. Dokument ten składa się z 14 rozdziałów i liczy 112 stron. Zawiera rysunki, wykresy, fotografie oraz tabele przedstawiające w postaci fiszki: opis projektu, uzasadnienie konieczności realizacji, beneficjenta projektu, planowany termin realizacji oraz szacunkowy koszt.

Osiągnięcie celów strategicznych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole będzie uzależnione od realizacji zadań, które można podzielić na dwie grupy tj. zadania *społeczne (nieinwestycyjne)* oraz zadania *inwestycyjne*.

Ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji będą zadania inwestycyjne powodując przejściowe uciążliwości. W przypadku przedsięwzięć związanych z budową dróg ich eksploatacja może powodować pewne uciążliwości dla środowiska na etapie eksploatacji.

Lista zadań inwestycyjnych

1. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole.
2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej.
3. Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole.
4. Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole.
5. Likwidacja dzikich składowisk śmieci.
6. Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowych.
7. Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
8. Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
9. Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż jedno z zadań *inwestycyjnych* zaproponowanych wyżej może kwalifikować się do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. nr 213, poz. 1397 ze zm.) tj.: *Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole w ramach którego planuje się budowę obwodnicy wsi Bartoszków.*

Natomiast pozostałe przedsięwzięcia z w/w listy mogą się kwalifikować, zgodnie z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym, dla tych przedsięwzięć może zajść potrzeba, uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed ich realizacją.

Lista zadań nieinwestycyjnych (społecznych):

1. Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.
3. Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.
4. Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.
5. Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna.
6. Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy.
7. Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej.
8. Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.
9. Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.
10. Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż żadne z zaproponowanych wyżej przedsięwzięć nie kwalifikuje się do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. nr 213, poz. 1397 ze zm.). Zarówno realizacja jak i eksploatacja tego typu inicjatyw nie będzie wiązała się z oddziaływaniem na środowisko.

Podsumowanie oddziaływań

Realizacja większości zadań **inwestycyjnych** będzie związana z prowadzeniem robót budowlanych mających wpływ na środowisko w głównej mierze na etapie ich realizacji jak i eksploatacji. Dlatego analizie wpływu na środowisko poddano zadania inwestycyjne na etapie realizacji i eksploatacji.

Etap realizacji (budowy)

Największy wpływ na środowisko w trakcie budowy będą miały:

- a) emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych oraz niezorganizowana emisja pyłu z placu budowy,
- b) możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego spowodowanego pracą sprzętu mechanicznego, lokalizacja zaplecza budowy,
- c) powstawanie odpadów w czasie wykonywania robót ziemnych i budowlanych,
- d) propagacja hałasu spowodowana pracą sprzętu mechanicznego,
- e) wpływ na elementy przyrodnicze,
- f) inne oddziaływania.

Etap eksploatacji

Realizacja zadań inwestycyjnych określonych w SRG, przyczyniając się do osiągnięcia celów zakładanych w tym dokumencie, przyczyni się jednocześnie do poprawy warunków życia na terenie objętym strategią. Po realizacji zadań ujętych w SRG nie zmieni się zasadniczo funkcja terenów. Poprawie ulegnie estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej, co korzystnie wpłynie na wizerunek Gminy Legnickie Pole.

Realizacja SRG będzie miała wpływ na takie zagadnienia ochrony środowiska jak:

- jakość powietrza,
- hałas,
- wody powierzchniowe ze względu na realizację zadań związanych z budową i modernizacją dróg,
- krajobraz, ze względu na realizację zadań związanych poprawą estetyki przestrzeni publicznej,
- klimat,
- człowieka,
- zabytki.

Efektem pozytywnych zmian powinno być:

- budowa i modernizacja dróg mających na celu poprawę dostępności ośrodków rozwoju gospodarczego oraz lokalnych centrów aktywności gospodarczej,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- redukcja bezrobocia,
- łatwiejszy dostęp do placówek edukacyjnych,
- wzrost atrakcyjności terenu dla inwestorów,
- powstawanie nowych przedsiębiorstw,
- poprawa struktury komunikacyjnej, itp.

Proponowane działania minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływania

Zaproponowane działania minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływanie mają charakter ogólny i wskazują raczej na kierunki tych działań, które podlegać będą uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Podstawą nowych inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko powinny być rzetelnie przeprowadzone oceny oddziaływania na środowisko, które wykażą lub wykluczą faktyczny negatywny wpływ oraz wskażą wariant najmniej obciążający środowisko. W przypadku wszystkich przedsięwzięć istotne jest, aby na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji, preferować technologie niskoemisyjne i energooszczędne.

Działania związane z budową, przebudową czy modernizacją dróg powinny być realizowane przy zastosowaniu odpowiednich środków minimalizujących, w zależności od potrzeb, lokalizacji inwestycji, istniejących konfliktów środowiskowych.

Warianty alternatywne

Strategia Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 - 2020 jest bardzo konkretnym opracowaniem określającym szczegółowo planowane cele strategiczne zmierzające do przebudowy Gminy Legnickie Pole. SRG dzieli się na zadania inwestycyjne i społeczne (nieinwestycyjne) – pierwsze są ściśle umiejscowione przestrzennie, a drugie to przede wszystkim działania „miękkie” – projekty ukierunkowane na poprawę jakości funkcjonowania, na wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz na promocję.

W kontekście powyższego, trudno wskazywać rozwiązania alternatywne. SRG jest autorską koncepcją przebudowy i rewitalizacji społecznej i przestrzennej Gminy Legnickie Pole. Jest to koncepcja spójna i całościowa, której poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć efekt synergii. Poszukiwanie rozwiązań alternatywnych byłoby de facto kwestionowaniem całej, kompleksowej wizji przebudowy/rozwoju zaprezentowanej w strategii i wymagałoby stworzenia zupełnie nowej koncepcji rozwoju, co w kontekście trafności celów zawartych w strategii byłoby niezwykle trudnym zadaniem.

O rozwiązaniach alternatywnych nie można, więc mówić w kontekście ogólnej koncepcji rewitalizacji obszaru Gminy, ale na etapie wdrażania SRG może się pojawić potrzeba/celowość wariantowania, uwzględniająca:

- wybór innych od pierwotnie zakładanych, funkcji dla poszczególnych obiektów/obszarów;
- wybór nieco innej koncepcji zagospodarowania/funkcjonowania poszczególnych obiektów/obszarów;
- zmiana priorytetów (kolejność działań);
- wybór szczegółowych rozwiązań technicznych i architektonicznych, sposobów wdrażania projektów miękkich, itp.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu - rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska (realizacja zamierzonych celów byłaby wówczas z punktu widzenia oddziaływań na środowisko bardziej efektywna – zostałaby osiągnięta przy niższych kosztach). Zadania przewidziane w SRG mają tylko nieznaczny wpływ na analizowane aspekty środowiska – większość ma charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych, nad negatywnymi. Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą „silne” – to znaczy istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą raczej „słabe” (skala ich oddziaływania będzie raczej niewielka). Uwzględniając powyższe, należy więc stwierdzić, że poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko) jest bezcelowe – gdyż zaproponowane działania pozwalają na realizację zakładanych celów przy niewielkich kosztach środowiskowych.

Monitoring

Monitoring „Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020” dokonywany będzie w okresach rocznych. Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będzie raport z wdrażania Strategii. Na podstawie informacji zawartych w raportach dokonana zostanie również ewaluacja strategii. Proponuje się przeprowadzić ten proces dwukrotnie. Pierwszy raz dokonać ewaluacji w połowie realizacji „Strategii”. Dokonana wówczas ewaluacja on-going posłuży do wprowadzenia zmian w jej zapisach. Na koniec okresu programowania strategicznego powinna zostać przeprowadzona ewaluacja ex-post. Głównym celem tej ewaluacji jest określenie oddziaływania Strategii oraz jego trwałości. Nie mniej jednak ważnym zadaniem ewaluacji ex-post jest ocena skuteczności i efektywności danej interwencji oraz jej trafności i użyteczności. Istotną rolę odgrywa odniesienie się do założonych w programie celów oraz ocena na ile udało się je osiągnąć. Ewaluacja ex-post powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, jego efekty oraz ich trwałość.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą oddziaływania na środowisko - ewentualne negatywne oddziaływania skumulowane będą występowały głównie na etapie realizacji zadań. Ich wystąpienie związane będzie głównie z lokalizacją przestrzenną poszczególnych przedsięwzięć. Kumulacja może wystąpić przede wszystkim w przypadku prowadzenia podobnych przedsięwzięć, np. związanych z budową lub modernizacją obiektów na tym samym terenie w tym samym czasie lub w bezpośrednim sąsiedztwie. Część z nich można wyeliminować lub ograniczyć stosując odpowiedni dobór terminów prac oraz nowoczesne, pro-środowiskowe technologie prowadzenia tych prac. W celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na ludzi poprzez kumulację w pobliżu różnych inwestycji w fazie budowy należy prowadzić odpowiednią politykę planowania inwestycji i oszczędnie gospodarować przestrzenią.

Stwierdzono także pozytywne oddziaływania skumulowane na etapie eksploatacji. Przykładowo – działania związane z promowaniem gospodarki niskoemisyjnej będą w sposób pozytywny oddziaływały na zdrowie i życie ludzi, poprzez korzyści wynikające z obniżenia natężenia hałasu oraz poziomu zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, realizacja projektów w zakresie promocji gospodarczej i turystycznej gminy będzie kumulowała pozytywne oddziaływania poprzez umożliwienie turystycznego wykorzystania szlaków turystycznych.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Legnickie Pole oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach SRG, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Skutki realizacji SRG nie będą więc mieć znaczenia transgranicznego w rozumieniu art. 104 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

1. Wprowadzenie

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013r. poz. 1235 ze zm.). Zgodnie z art. 46 w/w ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
2. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

3. polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.”

Zapisy te stanowią transpozycję postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Art. 3. ust. 2. pkt. A Dyrektywy SOOŚ przewiduje przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do wszystkich planów i programów, „które są przygotowywane dla rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, telekomunikacji, turystyki, planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntów, i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 85/337/EWG.

Zgodnie z wymogami prawa sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole, której celem jest ocena środowiskowych skutków realizacji przewidzianych programem zamierzeń.

1.1. Podstawa formalna i prawna opracowania

Podstawę formalno-prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole stanowią:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 roku w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 roku przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);
5. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i

- prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.);
6. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);
  7. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków.
  8. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2013, poz. 1232 ze zm.)
  9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 poz. 627 ze zm.);
  10. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz.U.2013, poz. 21 ze zm.);
  11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001, Nr 92, poz.1029);
  12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.).

1.2. Cel opracowania prognozy

Podstawowym celem prognozy jest ocena proponowanych skutków oddziaływania na środowisko celów i działań proponowanych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole oraz ustalenie, czy przyjęte cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi.

Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

1.3. Zakres i kryteria opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza powinna zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

1) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne

— z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

2) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. Metody.

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres prognozy i stopień szczegółowości uzgodniono z organami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska pismem WSI.411.212.2014.DK z dnia 26 czerwca 2014 r. oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym pismem ZNS.9011.871.2014.DG z dnia 16 czerwca 2014 r.

Zgodnie z art. 54 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu poddaje go wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, a także zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

W prognozie analizowano konkretne zapisy Strategii Rozwoju Gminy (SRG) Legnickie Pole dotyczące propozycji celów strategicznych, szczegółowych i kierunków działań. W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, które zestawiono z różnymi lokalnymi uwarunkowaniami. Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe, wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru Gminy opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących. Ponadto poddano analizie środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych i, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Charakterystyka Strategii Rozwoju Gminy.

2.1. Ogólna zawartość.

Opracowanie składa się z dwóch zasadniczych części – diagnostycznej oraz strategicznej. Pierwsza część prezentuje stan gminy w obszarach: społecznym, infratechnicznym, gospodarczym oraz w zakresie prowadzonej przez gminę gospodarki finansowej. Swoiste podsumowanie prac diagnostycznych, a jednocześnie punkt wyjścia do planowania kierunków rozwoju stanowi analiza SWOT przeprowadzona dla diagnozowanych obszarów. Druga część to wizja, misja oraz zbiór celów strategicznych jakie stawia przed sobą wspólnota lokalna. Cele te rozpisane zostały na poziom operacyjny w postaci celów strategicznych, szczegółowych oraz podporządkowanych im zadań. Uzupełnieniem dla tej części opracowania jest rozdział dotyczący wytycznych w zakresie monitorowania strategii i jej ewaluacji. Ostatni rozdział opracowania stanowi lista zadań wraz z określeniem okresu ich realizacji, szacunkowych kwot, funduszy unijnych, z których można pozyskać ewentualne dofinansowanie.

W ramach prac nad strategią rozwoju Gminy określono następujące cele strategiczne z których wydzielono cele szczegółowe oraz konkretne zadania.

Wizja

GINA LEGNICKIE POLE O DYNAMICZNEJ GOSPODARCE LOKALNEJ I NOWOCZESNYM ROLNICTWIE, CIEKAWĄ OFERTĄ TURYSTYCZNĄ BĘDZIE ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DLA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH MIESZKAŃCÓW

Misja

GINA LEGNICKIE POLE TWORZY POCZUCIE STABILIZACJI I PERSPEKTYW ROZWOJU SWOIM MIESZKAŃCOM, CZYNI TO WYKORZYSTUJĄC POŁOŻENIE GEOGRAFICZNO-KOMUNIKACYJNE, POTENCJAŁ MIEJSCOWEGO ROLNICTWA, WALORY HISTORYCZNE I PRZYRODNICZE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW

1. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O POTENCJAŁ ENDOGENICZNY

Cele szczegółowe:

- 1. Wzmocnienie warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej**

Zadania strategiczne:

- Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole (dozbrajanie terenów strefy przemysłowej i terenów prywatnych).
- Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej.
- Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.
- Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.

2. Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej gminy

Zadania strategiczne:

- Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
- Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
- Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.
- Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowych.
- Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna.
- Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.

2. CEL STRATEGICZNY: INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości środowiska w gminie Legnickie Pole

Zadania strategiczne:

- Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej.
- Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole.
- Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole.
- Likwidacja dzikich składowisk śmieci.
- Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji.

2. Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia

Zadania strategiczne:

- Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy.
- Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej.
- Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.
- Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.

2.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami

Obowiązujące obecnie regulacje europejskiej polityki spójności i polskiej polityki rozwoju kładą zdecydowany nacisk na nowoczesny model wdrażania polityk publicznych. Zakłada on przejście w zarządzaniu rozwojem od podejścia sektorowego (i tradycyjnej redystrybucji pieniędzy) do zintegrowanego terytorialnie, polegającego na integracji działań różnych podmiotów publicznych (i środków na rozwój w ich dyspozycji) wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie, charakteryzujących się podobnymi cechami społeczno – gospodarczo - przestrzennymi. Obszary te (zwane także obszarami funkcjonalnymi) mają być punktem odniesienia dla realizacji poszczególnych polityk rozwoju, w tym wdrażania środków unijnych w nadchodzącej perspektywie finansowej 2014-2020.

Polska polityka przestrzenna wskazuje na realizację interwencji w obrębie tzw. obszarów funkcjonalnych. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) definiuje obszar funkcjonalny jako „zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju”. Według zapisów KPZK, obszar funkcjonalny jest to nie tylko strefa oddziaływania, ale też ukształtowany w procesie historycznym zespół jednostek terytorialnych, wyróżniający się z otoczenia i upodabniający się pod pewnymi względami do siebie. Zgodnie z **Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030** obszary interwencji podzielono na szereg typów funkcjonalnych. Obszary miejskie podzielono na cztery główne kategorie:

- ośrodków wojewódzkich, w tym metropolitalnych,
- ośrodków regionalnych,
- ośrodków subregionalnych,
- ośrodków lokalnych.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na fakt, że Gmina Legnickie Pole z racji swojego położenia względem głównych ośrodków rozwoju została zakwalifikowana do miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków lokalnych.

Paradygmat terytorialny w koncepcji rozwoju regionalnego jest jednym z kluczowych także w polityce regionalnej, dla której nadrzędnym dokumentem jest Krajowa

Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR). Zgodnie z nowymi zasadami kierowania wsparcia na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, jednym z najważniejszych warunków będzie tzw. koncentracja geograficzna. Tym samym, określone zostały Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Zgodnie z KSRR są to obszary:

- wobec których wymagana jest interwencja rządu ze względu na ciężar, którego sam region nie jest w stanie udźwignąć
- obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju

W stosunku do tych obszarów powinny zostać skierowane właściwe, zintegrowane działania mające na celu wyrównanie ich szans rozwojowych a przede wszystkim właściwe wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych danego obszaru.

Na terenie województwa dolnośląskiego wydzielono kilka Obszarów Strategicznej Interwencji. Gmina Legnickie Pole zgodnie z delimitacją KSRR zakwalifikowana została do obszarów intensywnej współpracy przygranicznej.

Wymiar terytorialny uzyskał odpowiednią rangę także na etapie opracowania projektów zmian w polityce rozwoju województwa dolnośląskiego, zarówno w przypadku projektu **Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego** oraz **Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020**. W przypadku pierwszego z dokumentów wyodrębnione obszary interwencji wynikają z krajowych wytycznych i delimitacji. Powstało 12 obszarów interwencji obejmujących jednostki podobne pod względem położenia oraz potencjału rozwoju. Gmina Legnickie Pole ze względu na swoje położenie i powiązania z jednostkami sąsiednimi została zakwalifikowana do Legnicko-Głogowskiego obszaru integracji. Obejmuje on obszar zagłębia miedziowego oraz jego zaplecza, którego rozwój jest silnie związany z przemysłem górniczym. Możliwy spadek popytu i cen miedzi na rynkach światowych, w obliczu dominacji wydobycia tego surowca w obszarze, może stanowić zagrożenie dla gospodarki regionu. Szansą na podtrzymanie rozwoju LGOI jest dzisiaj zapewnienie warunków dla przemysłu przetwórstwa miedzi i surowców towarzyszących oraz rozszerzenie wachlarza działalności gospodarczych. Obszar monokulturowy, o postępującym dużym stopniu urbanizacji i przekształceń środowiska. Szczególnej uwagi wymaga rozwinięcie nowych kompetencji tego subregionu w kontekście ograniczoności zasobów miedzi. Obszar występowania złóż węgla brunatnego, wymaga kierunkowych decyzji państwa.

Z punktu widzenia ustalania kierunków rozwoju Gminy Legnickie Pole należy zwrócić uwagę, że została ona objęta zasięgiem obszaru interwencji „Autostrada Nowej Generacji”, który został wyodrębniony jako teren o docelowo najlepszej i najwyższej dostępności transportowej (w oparciu o projektowane autostrady oraz drogi szybkiego ruchu).

Jak wskazano w najnowszej Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, ostateczny zasięg wspomnianych wyżej obszarów interwencji zostanie wypracowany w toku szeregu opracowań planistycznych i strategicznych. Można jednak założyć, że nie zmieni to znacząco sytuacji w przypadku Gminy Legnickie Pole.

Realizacja celów zaproponowanych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego odbywać się będzie w obrębie wyodrębnionych makrosfer. Na podstawie konsultacji społecznych przeprowadzonych w obrębie konkretnych obszarów interwencji określono priorytetowe cele dla poszczególnych grup jednostek. W przypadku obszaru interwencji „Legnicko-Głogowskiego”, do którego zalicza się Gmina Legnickie Pole, jako najważniejszy cel określono „Zrównoważony transport i poprawę dostępności transportowej” (cel ten zajmuje także priorytetowe miejsca w pozostałych obszarach interwencji). Jako kolejne w hierarchii znajdują się „Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa” oraz „wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników” oraz kolejne „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP”. Rozwój zrównoważonego transportu jest także najważniejszym celem zdiagnozowanym w obszarze interwencji „Autostrada Nowej Gospodarki”.

Z punktu widzenia zgodności przewidywanych kierunków rozwoju gminy Legnickie Pole z dokumentami na wyższym szczeblu należy także wymienić zgodność z **Założeniami Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020**. Jak słusznie zauważono w przytaczanym dokumencie polskie miasta i ich obszary funkcjonalne stoją przed szeregiem wyzwań, które będą miały wpływ na ich możliwości rozwojowe w następnych latach. Miasta stanowią siłę sprawczą polskiej gospodarki i tworzenia nowych miejsc pracy. Diagnoza sytuacji wykazała konieczność wykorzystania potencjału miast w procesie rozwoju regionalnego na obszarach problemowych oraz przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów zurbanizowanych. Dlatego też strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Gmina Legnickie Pole ze względu na uwarunkowania wewnętrzne oraz istniejący potencjał wpisuje się w przede wszystkim w działania dążące do osiągnięcia następujących celów szczegółowych (operacyjnych):

- Wzmocnienie warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.
- Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej gminy.
- Poprawa jakości środowiska w gminie Legnickie Pole.
- Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia.

Z przedstawionych powyżej dokumentów, przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych wynika, że Gmina Legnickie Pole określając główne kierunki rozwoju odpowiada na nowe wyzwania stojące przed jednostkami terytorialnymi pragnącymi brać czynny udział w dynamicznych przemianach województwa dolnośląskiego.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020 jest zgodny z priorytetami i celami dokumentów strategicznych i programowych.

Dokumentami programowymi szczebla krajowego są:

1. Polityka Ekologiczna Państwa;
2. Strategiczne Wytoczne Wspólnotowe dla Spójności ;
3. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia ;
4. Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015;

Dokumenty programowe szczebla regionalnego:

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020;
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego ;
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Legnickie Pole;
- Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego na lata 2002-2017;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Legnickie Pole

Nadrzędnym, strategicznym celem **Polityki Ekologicznej Państwa** jest *zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.*

Celami realizacyjnymi Polityki Ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Realizacja celów szczegółowych dla Gminy Legnickie Pole przyczyni się do dalszej poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski.

Strategiczne Wytyczne Wspólnotowe – założenia koncentrują się w dużej mierze na problemach i szansach obszarów miejskich. Wytyczna *TERYTORYALNY WYMIAR POLITYKI SPÓJNOŚCI*, wskazuje na konieczność podjęcia działań promujących wewnętrzną spójność w obszarach miejskich, zmierzających do poprawy sytuacji dzielnic kryzysowych.

Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015 - określa cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz przedstawia warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców: poszczególnych obywateli i rodzin przy pełnym wykorzystaniu możliwości pojawiających się w związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej.

Podstawowym dokumentem, w którym sformułowano strategię rozwoju społeczno-gospodarczego województwa jest **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020r.**, zatwierdzona przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego 30 listopada 2005 r. uchwałą Nr XLVIII/649/2005.

W strategii Dolnego Śląska wyodrębniono trzy pasma rozwojowe różniące się między sobą ukształtowaniem terenu, środowiskiem przyrodniczym, zasobami

przestrzennymi, komunikacyjnymi i warunkami aktywności gospodarczej. Są to: pasmo północne, pasmo centralne i pasmo południowe.

Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego określa główne kierunki rozwoju w sektorze gospodarczym, przestrzennym i społecznym. Określa wizję:

*ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ POWIATU LEGNICKIEGO,
TO WYNIK PRZEBUDOWY ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNEGO,
WYKORZYSTANIA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ
W CELU WZROSTU POZIOMU ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW.*

Dokument przyjął cztery strategiczne cele rozwojowe:

- 1. Stworzenie warunków do aktywizacji gospodarczej.*
- 2. Rozwój obszarów wiejskich i aktywizacja rolnictwa.*
- 3. Poprawa warunków życia społeczności powiatu.*
- 4. Użytkowanie zasobów środowiska naturalnego zgodnie z zasadami ekorozwoju*

Zbliżenie się do idealnej wizji powiatu jest możliwe jedynie w przypadku przypisania odpowiednich programów operacyjnych do realnie istniejących warunków gospodarczych, społecznych i przyrodniczych. Ich identyfikacja wymaga dokładnego rozpoznania osiągniętego przez gminę poziomu rozwoju, watorów użytkowych i zagrożeń ekologicznych.

Pierwszy z wymienionych celów wyznacza za zadanie - dążenie w danych warunkach powiatowych oraz zewnętrznych (regionalnych i krajowych) do maksymalnej aktywności gospodarczej podmiotów gospodarki lokalnej. Odnosi się on głównie do funkcji produkcyjnych i usługowych Powiatu Legnickiego. Jest on uzależniony pod względem skali i ukierunkowania od poziomu rozwoju infrastruktury, zasobów naturalnych i ich dostępności, dostępności zasobów pracy, aktywności społeczności oraz władzy powiatowej i władz gminnych.

Drugi cel odnosi się do rozwoju sfery zaniedbanej, a będącej głównym atutem gminy – rolnictwa. Wizja rozwoju powiatu oparta na modernizacji rolnictwa oraz inwestowaniu w tę dziedzinę życia i gospodarki jest ściśle połączona z pozostałymi celami strategicznymi, dlatego rozwój tego profilu gminy nie narzuca mu monofunkcyjności, ale umożliwi ogólny rozwój.

Trzecim celem jest zapewnienie, możliwie najwyższego, w danych warunkach lokalnych i zewnętrznych, poziomu warunków bytowych oraz możliwości konsumpcyjnych społeczności lokalnej. Cel ten wytycza postulowaną „jakość życia”. Dla zamieszkującej powiat społeczności, jest ona wypadkową warunków bytowych i watorów użytkowych powiatu. Warunki bytowe to wszystko, co łączy nas z otaczającą, codzienną rzeczywistością: stosunki społeczne, warunki ekonomiczne, warunki

mieszkaniowe, a także czynniki środowiskowe oraz funkcjonalność zagospodarowania terenów.

Walory użytkowe powiatu to przede wszystkim dostępność do podstawowych i uzupełniających funkcji zapewnianych przez powiat. Zaliczamy tu głównie:

- Walory pracy – jej dostępność, wysokość zarobków, warunków pracy,
- Walory zamieszkania – dostępność mieszkań, warunki mieszkaniowe, infrastruktura,
- Walory obsługi – dostępność szerokiego spektrum usług: oświaty, kultury, ochrony zdrowia, wypoczynku, rekreacji, usług wyspecjalizowanych i komercyjnych.

Czwartym celem jest eksploatacja dóbr środowiska naturalnego przez podmioty gospodarcze oraz społeczność zamieszkującą powiat w sposób nie wywołujący niekorzystnych zmian w ekosystemie. Cel ten uwzględnia także stopniową, ale sukcesywną poprawę stanu środowiska naturalnego, a co za tym idzie jego walorów w aspekcie atrakcyjności powiatu.

Jako programy operacyjne rozwoju Powiatu Legnickiego uznane zostały:

1. Stały rozwój funkcji produkcyjnych i przedsiębiorczości (lokalnej).
2. Stały rozwój funkcji ponadlokalnych powiatu (kultura, rekreacja).
3. Promowanie systemu lokalnych stref gospodarczych.
4. Stały wzrost jakości usług administracyjnych samorządu powiatowego.
5. Osiągnięcie dobrego stanu technicznego dróg i infrastruktury układu komunikacyjnego.
6. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej.
7. Stały wzrost ilości atrakcyjnych ofert pracy.
8. Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej.
9. Poprawa warunków mieszkaniowych.
10. Osiągnięcie akceptowanego społecznie zakresu usług socjalnych.
11. Poprawa ładu przestrzennego.
12. Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych.
13. Stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Legnickie Pole jest podstawowym dokumentem władz samorządowych gmin, na podstawie którego prowadzona ma być polityka i strategia działań w sferze zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowania ładu przestrzennego.

Celami Studium jest osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju zapewniającego między innymi zaspokojenie i podniesienie walorów istniejącego środowiska kulturowego, usprawnienie komunikacji, wzrost standardów mieszkaniowych, zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

2.3. Główne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ich uwzględnienie podczas opracowywania projektu Strategii

W tym rozdziale przeprowadzono analizę porównawczą celów ustanowionych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym (w tym unijnym) oraz krajowym. Celem niniejszego porównania były:

- ocena spójności celów SRG z celami innych dokumentów strategicznych,
- opis sposobu w jaki zastosowano cele analizowanych dokumentów w SRG pod kątem ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy.

Analiza zgodności z dokumentami międzynarodowymi

Opis sposobu zastosowania celów analizowanych dokumentów w SRG	Obszar spójności dokumentów z celami szczegółowymi SRG
Cel Strategii Europa 2020 - Celem jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: 1. inteligentny, 2. zrównoważony, 3. sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy.	
Założenia kluczowych priorytetów inwestycyjnych SRG zgodne są z założeniami Strategii Europa 2020 w następujących obszarach tematycznych: Celem Strategii Europa 2020 jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: 1. zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i konkurencyjnego przemysłu; 2. sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa.	Wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego i publicznego na terenie Gminy; Integracja oraz wzmocnienie infrastruktury transportu zbiorowego w obszarze Gminy, działania promujące zrównoważony rozwój, działania promujące ład ekologiczny. Rewitalizacja przestrzeni publicznej, rewitalizacja infrastruktury wzmacniającej, wdrożenie mechanizmów wzmacniających kulturę dialogu politycznego i społecznego.

Poddano również analizie pod kątem aspektów środowiskowych oraz zrównoważonego rozwoju zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole z założeniami dokumentów na szczeblu krajowym. Tabela poniżej przedstawia wyniki oceny.

2.3.1 Analiza zgodności z dokumentami krajowymi.

Opis sposobu zastosowania celów analizowanych dokumentów w SRG	Obszar spójności dokumentów z celami szczegółowymi SRG
--	--

Opis sposobu zastosowania celów analizowanych dokumentów w SRG	Obszar spójności dokumentów z celami szczegółowymi SRG
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. – Celem głównym DSRK jest podniesienie jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierówności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów	
Celem głównym DSRK jest podniesienie jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierówności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów	Wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez wszystkie dostępne kanały (inwestycja w edukację, promocja przedsiębiorczości, racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego - zrównoważony rozwój). Opieranie swoich działań na wcześniej dokonanych diagnozach, konsultowanych społecznie - działanie zgodnie ze społecznie ustalonymi kierunkami wsparcia.
Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK) – Celem jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.	
SRG spójna jest z założeniami SRK, bowiem jej cele strategiczne w tym szczegółowe wpisują się obszary strategiczne krajowej strategii.	Wzmocnienie potencjału innowacyjnego i inwestycja w infrastrukturę dotyczącą kapitału ludzkiego. Wzmocnienie infrastruktury transportu zbiorowego oraz rozwój infrastruktury wzmacniającej łąd ekologiczny i funkcjonalny na terenie Gminy.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK).	
Cele polityki zagospodarowania przestrzennego kraju, które powinny być spójne z innymi dokumentami planistycznymi budowanymi na poziomie lokalnym jak i regionalnym. Cele KPZK są spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Legnickie Pole.	Inwestycje w wspieranie rewitalizacji gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego naturalnego, zrównoważony rozwój. Działania ekologiczne, wspieranie działań niskoemisyjnych, rozwój infrastruktury promującej łąd ekologiczny.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie 2010-2020 (KSRR) – zakłada realizację następujących celów: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów - "konkurencyjność", 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych - "spójność", 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych, ukierunkowanych terytorialnie - "sprawność".	
Cel "konkurencyjność" jest spójny z CELEM szczegółowym: Wzmocnienie warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.	Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów - "konkurencyjność": Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych - "spójność". Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie - "sprawność".

2.3.2. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi.

Opis sposobu zastosowania celów analizowanych dokumentów w SRG	Obszar spójności dokumentów z celami szczegółowymi SRG
Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 Cele szczegółowe: 1. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej. 2. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa. 3. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników. 4. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.	
Cele szczegółowe przyjęte w SRWD 2020 w zakresie związanym z SRG uwzględniono w celach szczegółowych.	Inwestycje i promocja potencjału innowacyjnego oraz promocja przedsiębiorczości, promocja turystyki rozwój infrastruktury promującej ład ekologiczny, zrównoważony rozwój zintegrowane zarządzanie, promocja przedsiębiorczości i inwestycje w infrastrukturę społeczną.
Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020 Główny cel: Wzrost konkurencyjności Dolnego Śląska zapewniający poprawę poziomu życia jego mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju	
Cele wg Osi priorytetowych: - Cel osi I - Wzrost konkurencyjności i rozwój gospodarki regionu w oparciu o badania i rozwój, innowacje oraz nowe rozwiązania dla przedsiębiorstw. - Cel osi II - Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych w regionie. - Cel osi III - Zmniejszenie emisyjności gospodarki oraz wzrost udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych i zwiększenie efektywności energetycznej. - Cel osi IV - Poprawa stanu środowiska oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych. - Cel osi V - Poprawa dostępności transportowej regionu oraz jakości i standardów transportu na Dolnym Śląsku. - Cel osi VI - Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności. - Cel osi VII - Modernizacja i wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej. - Cel osi VIII - Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników. - Cel osi IX - Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia. - Cel osi X - Podniesienie jakości i dostępności edukacji. - Cel osi XI - Zapewnienie sprawnego i efektywnego wykorzystania środków funduszy. Cel główny oraz cele osi priorytetowych w zakresie związanym ze SRG uwzględniono w Celu nadrzędnym, celach strategicznych, szczegółowych oraz zadaniach.	Budowanie stałej przewagi konkurencyjnej, promocja i inwestycje w innowacje. Działania proekologiczne i promujące ład ekonomiczny na terenie SRG. Szeroko pojęta inwestycja, promocja zrównoważonego rozwoju. Integracja oraz wzmocnienie infrastruktury transportu zbiorowego. Inwestycja w rozwój kapitału ludzkiego, kulturę i edukację.

2.3.3. Analiza zgodności z dokumentami subregionalnymi

Opis sposobu zastosowania celów analizowanych dokumentów w SRG	Obszar spójności dokumentów z celami szczegółowymi SRG
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Legnickie Pole	
Celem „Studium...” jest osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju zapewniającego między innymi zaspokojenie i podniesienie walorów istniejącego środowiska kulturowego, usprawnienie komunikacji, wzrost standardów mieszkaniowych, zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, który został uwzględniony w SRG.	Gmina Legnickie Pole realizując założenia polityki regionalnej, wspiera i wskazuje kierunki działań oraz sprawdzone metody i rozwiązania w obrębie realizacji zadań/projektów inwestycyjnych w wymienionych obszarach.
Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego	
<p>Cele SRPL:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie warunków do aktywizacji gospodarczej. 2. Rozwój obszarów wiejskich i aktywizacja rolnictwa. 3. Poprawa warunków życia społeczności powiatu. 4. Użytkowanie zasobów środowiska naturalnego zgodnie z zasadami ekorozwoju. <p>W/w cele w zakresie związanym ze SRG uwzględniono w celach szczegółowych tego dokumentu.</p>	Wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez wszystkie dostępne kanały.

3. Istniejący stan środowiska

3.1. Położenie i budowa geologiczna

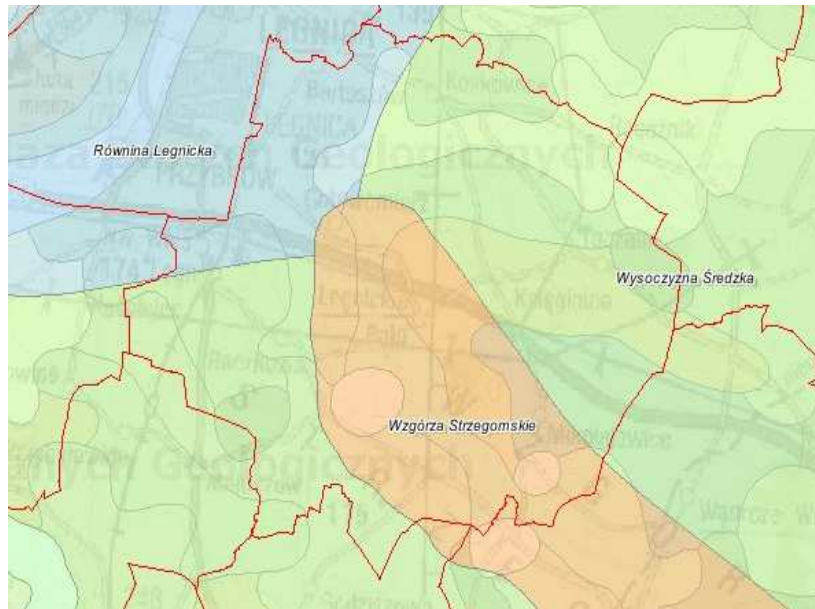
Gmina Legnickie Pole położona jest w środkowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie Legnickim, zajmuje powierzchnię 8524 ha. W jej skład wchodzi 16 miejscowości i 17 sołectw.¹ Gmina graniczy od północy z miastem na prawach powiatu – Legnicą oraz gminą Kunice, od zachodu z gminą Krotoszyce, wschodu – gminą Ruja, natomiast od południa z gminami powiatu jaworskiego: Męcinka, Mściwojów, Wądroże Wielkie.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego gmina Legnickie Pole położona jest w podprovincji Niziny Sasko-Łużyckie w makroregionach:

- Nizina Śląsko-Łużycka z mezoregionem Wysoczyzna Chojnowska (zachodnia część Gminy);

¹ Gmina Wiejska Legnickie Pole. Statystyczne Vademecum Samorządowca. GUS. 2012.

- Nizina Śląsko-Łużycka z mezoregionem Równina Legnicka (północna część Gminy);
oraz w podprovincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim w makroregionie Przedgórze Sudeckie z mezoregionem Wzgórza Strzegomske (centralna część Gminy).

Rysunek 1. Rejony fizyczno-geograficzne. Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://web3.pgi.gov.pl/>

Gmina Legnickie Pole położona jest na Nizinie Śląsko – Łużyckiej. Rzeźba terenu omawianego obszaru jest charakterystyczna dla obszarów wysoczyzny polodowcowej – monotonna i łagodnie sfalowana.

3.2. Warunki klimatyczne

Gmina Legnickie Pole znajduje się, zgodnie z rolniczo-klimatycznym podziałem Polski według Gumińskiego², w regionie klimatycznym dzielnicy wrocławskiej, w strefie klimatu umiarkowanego o cechach przejściowych między klimatem morskim i kontynentalnym, który charakteryzuje się dużym nasłonecznieniem. Średnia roczna suma opadów wynosi 550 mm. Obszar ten charakteryzuje się średnią temperaturą roczną 8°C, długim okresem wegetacyjnym trwającym 225 dni. Na omawianym obszarze przeważają wiatry kierunku zachodniego (28%) i północno-zachodniego.

² regionalizacja wg R. Gumińskiego, 1951.

3.3. Jakość powietrza

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.2012.0.914) gmina Legnickie Pole należy do strefy dolnośląskiej PL0204.³

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowi:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziom docelowy,
- poziom celu długoterminowego.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia (dla terenu kraju i uzdrowisk),
- określonych w celu ochrony roślin (dla terenu kraju).

Zgodnie z zapisem w ustawie Prawo ochrony środowiska, przy wykorzystaniu wyników oceny wyróżniono następujące poziomy agregacji wyników klasyfikacji stref:

1. klasyfikację według parametrów – dokonywaną oddzielnie dla każdej substancji, z uwzględnieniem różnych czasów uśredniania stężeń oraz norm dla obszarów zwykłych i wydzielonych (ochrony uzdrowiskowej), jeśli takie są na obszarze województwa,
2. wyznaczenie klasy wynikowej – dokonywane przez przypisanie każdej strefie jednej klasy dla każdej substancji, oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia i ze względu na ochronę roślin. Klasa wynikowa strefy dla danej substancji odpowiada najmniej korzystnej spośród uzyskanych z klasyfikacji według parametrów dla tego zanieczyszczenia.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku

---

³ Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2013. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. 2014.

gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Badania w tym zakresie przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, a wyniki opublikowano w „Ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2013”.

Monitoring jakości powietrza w województwie dolnośląskim prowadzony jest z wykorzystaniem sieci stacji rozmieszczonych na terenach miejskich i poza miejskich poprzez: ciągłe pomiary automatyczne i manualne w stałych stacjach pomiarowych oraz pomiary wskaźnikowe (pomiary okresowe stacjami mobilnymi, pomiary metodą pasywną). Badaniami stężeń SO₂, NO₂ i benzenu metodą pasywną w 2012 r. objęty między innymi powiat legnicki.

Przeprowadzona zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, ocena poziomów substancji w powietrzu pod kątem ochrony zdrowia wykazała, iż strefa dolnośląska zaliczana jest do klasy A (poziomy stężeń zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, docelowych, celów długoterminowych) ze względu na zawartość dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ołowiu, benzenu do poziomu dopuszczalnego, oraz arsenu, kadmu, niklu do poziomu docelowego. W przypadku poziomu ozonu docelowego strefę dolnośląską zaklasyfikowano do klasy C (do której poziomy stężeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a gdy margines ten nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych) i stwierdzono potrzebę opracowania programów ochrony powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Pod względem stężenia pyłu PM₁₀, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych (dla 24 godzin) strefę zaliczono do klasy C. Przyczyną przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wysokiego poziomu pyłu PM₁₀ w sezonie grzewczym było wzmożone spalanie paliw do celów grzewczych powodujące zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza. Pod względem stężenia pyłu PM_{2,5} strefa wielkopolska została zaliczona do klasy A.

STREFA	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji pod kątem ochrony zdrowia											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM ₁₀	Pył PM _{2,5}	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
Strefa dolnośląska	A	A	A	A	C	A	C	A	A	A	A	C

Tabela. Klasyfikacje strefy dolnośląskiej pod kątem ochrony zdrowia⁴

W klasyfikacji stref dla dwutlenku siarki i tlenków azotu ze względu na ochronę roślin strefa ta została zaliczona do klasy A, w której stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych. Natomiast ze względu na przekroczenie wartości dla ozonu strefę zaklasyfikowano do klasy C. Na podstawie klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego według kryteriów dla ochrony roślin wskazane jest

⁴ Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego za rok 2012. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Wrocław. 2013.

opracowanie programu ochrony powietrza w strefie dolnośląskiej ze względu na ponadnormatywne stężenia ozonu (współczynnik AOT 40).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2012 roku przeprowadzał badania jakości powietrza na terenie powiatu legnickiego. Jakość powietrza monitorowano w zakresie:

- tlenku węgla, pyłu PM₁₀, PM_{2,5} ozonu, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w punktach w miejscowości Legnica przy al. Rzeczypospolitej;
- dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu PM₁₀, ołowiu, arsenu, i kadmu w punktach w miejscowości Legnica przy ul. Porazińskiej;

STREFA	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji pod kątem ochrony roślin		
	NO _x	SO ₂	O ₃
Strefa dolnośląska	A	A	C

Tabela. Klasyfikacje stref pod kątem ochrony roślin⁵

W wyniku badań stwierdzono przekroczenia stężeń ozonu, pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, arsenu oraz benzo(a)pirenu w punkcie przy al. Rzeczypospolitej oraz arsenu w punkcie zlokalizowanym przy ul. Porazińskiej. Na terenie samej gminy Legnickie Pole nie był zlokalizowany żaden punkt poboru.

3.4. Środowisko wodne

wody powierzchniowe

Sieć hydrologiczną gminy Legnickie Pole tworzą rzeki doływu Kaczawy: Wierzbiak i Chłodnik oraz Kopanina u Smug mające swoje ujścia do Jeziora Koskowickiego, które stanowi rezerwat przyrody. Główną rzeką jest Wierzbiak o długości 42 km, będąca prawobrzeżnym dopływem Kaczawy. Przez obszar gminy przepływa jej 10 km odcinek.

Na obszarze gminy zlokalizowane jest również niewielkie, płytkie Jezioro Koskowickie w pobliżu północnej granicy gminy oraz niewielki zbiornik wodny położony między miejscowościami Nowa Wieś Legnicka oraz Raczkowa.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są spływy powierzchniowe z obszarów rolniczych, z chemizacji rolnictwa, rolniczego wykorzystania ścieków, z nawożenia gruntów, z obszarów nieskanalizowanych miejscowości, jak również odpływy z systemów drenarskich, otwartych systemów nawadniających i powierzchni leśnych.

⁵ Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego za rok 2012. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Wrocław. 2013.

Zgodnie z art. 155a ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz.U. z 2012 roku, poz. 145 z póź. zm.) badania wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych wykonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Badania monitoringowe prowadzone przez WIOŚ we Wrocławiu w ramach „Programu monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2010-2012” nie obejmowały swoim zakresem wód z terenu gminy.

Ostatnie pomiary obejmujące rzeki gminy Legnickie Pole przeprowadzone były w roku 2007 na rzece Wierzbak w punkcie pomiarowym poniżej m. Lubień w ramach „Programu monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2007-2009”. Przeprowadzone badania wykazały podwyższone zawartości amoniaku, azotu Kjeldahla i fosforanów⁶. Na wysokie wartości tych wskaźników wpływają przede wszystkim spływy zanieczyszczeń z obszarów wiejskich, głównie z zabudowy mieszkalno-gospodarczej oraz z gruntów rolnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczone do spożycia (Dz. U. 2002. 204.1728) oraz określonymi wartościami granicznymi określono kategorię wody przeznaczonej do spożycia. Według danych Raportu Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2012 roku, najbliższy zlokalizowany punkt pomiarowy w ramach monitoringu znajduje się na terenie powiatu legnickiego na rzece Kaczawie (ujęcie wody dla miasta Legnicy. Woda w zakresie parametrów fizykochemicznych została zaklasyfikowana do kategorii A2 (woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego). W zakresie parametrów mikrobiologicznych wody Kaczawy przynależą do kategorii gorszej jakości niż wody wymagające wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego (poza kategorią A3). Jednocześnie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2011.257.1545) wody Kaczawy nie spełniały wymogów w zakresie kategorii jakości wody dla bardzo dobrego lub dobrego stanu ekologicznego określonego na podstawie wartości dopuszczalnych.

Wody podziemne

Na terenie gminy, w zachodniej części występuje obszar wysokiej ochrony (OWO) – Zbiornik Słup - Legnica. W północno-zachodniej części znajduje się obszar zasobów głównego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 318 podlegający ochronie. Zbiornik rozciąga się w rejonie na zachód od miejscowości Nowa Wieś Legnicka. Główne użytkowe piętro wodonośne (GPU) występuje na głębokości do 70 m, natomiast pierwsze zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości około 4 m.

Na obszarze Dolnego Śląska znajduje się 18 JCWPd, z których nie wszystkie leżą w całości w granicach województwa. Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2012 roku prowadzono w ramach:

---

⁶ Ocena stanu jakości rzek województwa dolnośląskiego w 2007 roku. WIOS. 2008

- monitoringu diagnostycznego, którym były objęte wszystkie jednolite części wód podziemnych (132 ppk),
- monitoringu operacyjnego, którym objęte były jednolite części wód podziemnych o statusie zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu (4 ppk), wody reprezentujące słaby stan chemiczny (10 ppk) oraz wody na obszarach narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego (18 ppk),
- monitoringu badawczego, realizowanego wokół źródeł stanowiących zagrożenie środowiska, pod kątem przyczyn jego ustanowienia (60 ppk). W większości punktów pomiarowych ujmowane były wody z płytkiego poziomu wodonośnego występującego przeważnie w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego rozprzestrzenionego najpowszechniej na terenie kraju, a w pozostałych punktach pomiarowych ujmowane były wody z głębszych poziomów wodonośnych.

Według danych Raportu Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, monitoringu jakości wód podziemnych w 2012 roku, na terenie powiatu legnickiego znajdowały się dwa punkty pomiarowe monitoringu diagnostycznego:

- w Gołocinie – gmina Chojnów JCWPd nr 69
- w m. Legnica - JCWPd nr 69

Zakres badań obejmował wskaźniki takie jak: odczyn, temperatura, przewodność w 20°C, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, tytan, wapń, wodorowęglany, fenole, żelazo. Ocena jakości wód została wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Na podstawie wyników badań jakość wody zaklasyfikowano jako dobrą i słabą.⁷

Gospodarka wodno-ściekowa

Według danych Państwowych Służb Hydrogeologicznych z Centralnego Banku Danych Hydrogeologicznych, na terenie gminy zlokalizowane są następujące podziemne ujęcia wody:

- Koiszków;
- Mikołajowice;
- Nowa Wieś Legnicka;

Aktualnie zwodociagowanych jest 14 miejscowości gminy Legnickie Pole. Sieci wodociagowego eksploatowane są przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej. Ich

⁷ Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2012 roku. WIOS, Wrocław. 2013

długość wynosi 78,2 km. Na sieć składają się 3 przepompownie w miejscowościach Przybków, Legnickim Polu oraz Koiszowie oraz zbiorniki wyrównawcze w Skale.

Na terenie gminy Legnickie Pole ścieki oczyszczane są w biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków w Biskupicach o przepustowości $Q_{\text{sr}} d=800 \text{ m}^3/\text{d}$. Ścieki są głównie odbierane z Legnickiego Pola, Nowej Wsi Legnickiej, Raczkowej i Biskupic, Taczalina, Księginic oraz Gniewomierza. Realizowana budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Mikołajowice, Ogonowice i Strachowice pozwoli na odprowadzenie ich do oczyszczalni w Biskupicach. Natomiast ścieki komunalne z miejscowości Kłębanowice, Koskowice i Bartoszków włączone są do kolektora K%, którym doprowadzane są ścieki do miejskiej oczyszczalni ścieków w Legnicy. Łączna długość kanalizacji sanitarnej wynosi 49 km i wyposażona jest w 29 przepompowni ścieków.

Według danych GUS w 2012 roku z liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z terenu gminy wynosiła 5127 osób, natomiast z terenu powiatu 40876.⁸

3.5. Zasoby surowców mineralnych

Obszar gminy Legnickie Pole należy do rejonów ubogich pod względem występowania kopalin użytkowych.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy zlokalizowane są następujące kopaliny:

- Kruszywa naturalne
  - złoża Gniewomierz o powierzchni 49,9 ha,
  - złoża Lubień o powierzchni 66,25 ha,
  - złoża Nowa Wieś Legnicka o powierzchni 4,17 ha,
  - złoża Nowa Wieś Legnicka I o powierzchni 1,80 ha
- Kwarce żyłowe
  - Złoże Taczalin o powierzchni 2,30 ha,
  - Złoże Taczalin II
- Kamienie drogowe i budowlane
  - Złoże Lubień o powierzchni 9,77 ha,
  - Złoże Mikołajowice o powierzchni 5,93 ha.

Według danych Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu na terenie powiatu legnickiego zlokalizowane są 2 składowiska odpadów (Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w roku 2012):

---

⁸ Gmina Legnickie Pole. Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS we Wrocławiu. 2012

- Składowisko odpadów komunalnych w Białej – o powierzchni całkowitej 33 500 m², pojemność całkowita 811 800 m³, ilość odpadów nagromadzonych na koniec 2012 roku wyniosła 628 023 m³, co stanowiło 77% szacunkowego wypełnienia składowiska;
- Składowisko odpadów komunalnych w Legnicy – o powierzchni całkowitej 141 200 m², pojemność całkowita 2 340 000 m³, ilość odpadów nagromadzonych na koniec 2012 roku wyniosła 1 374 258, co stanowiło 59% szacunkowego wypełnienia składowiska.

3.6. Zasoby glebowe

Na terenie gminy powierzchnia gruntów ornych wynosi 6310,99 ha. Dominują gleby brunatne, bielcowe oraz w dolinach rzek - mady. Pod względem bonitacyjnym grunty orne znajdujące się na obszarze gminy należą do klas II i III, stanowiąc 74,4%.

Na terenie gminy w chwili obecnej nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska ani punktów krajowej sieci monitoringu gleb. W związku z czym przeprowadzenie analizy stanu gleb na tym terenie jest znacznie utrudnione.

W latach 2009-2012 na terenie powiatu legnickiego Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza we Wrocławiu przeprowadziła badania gleb użytkowanych rolniczo (Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2012 roku). Przeanalizowano zawartość w glebie makro- i mikroelementów oraz odczyn. Badania Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej we Wrocławiu, opublikowane przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska⁹ wykazały, iż na badanym obszarze powiatu legnickiego przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Ich udział wahał się w granicach 21 – 40%, czego odzwierciedleniem była znaczna potrzeba wapnowania tych obszarów. Dla powiatu legnickiego procent gleb o silnych potrzebach wapnowania wynosi 21 – 40%. Stwierdzono również niski odsetek gleb ubogich w fosfor. Odsetek gleb ubogich w potas (zawartość niska i bardzo niska) nie przekraczał 20%. Korzystny stan zasobności gleb w magnez, w którym udział gleb z niską i bardzo niską zawartością nie przekracza 21-40%. Na terenie powiatu legnickiego przeważają gleby o niskiej zawartości boru, wysokiej zawartości miedzi, średniej zawartości manganu, cynku i żelaza.

3.7. Zasoby przyrodnicze

Według rejestru Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska¹⁰ (stan na dzień 11.06.2014) na terenie gminy Legnickie Pole zlokalizowanych jest łącznie 60

⁹ Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2012 roku. WIOŚ. 2013.

¹⁰ Rejestr pomników przyrody województwa dolnośląskiego. RDOŚ. <http://bip.wroclaw.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>

pomników przyrody ustanowionych *Uchwałą nr XIII/91/2000 Rady Gminy Legnickie Pole z dnia 28 lutego 2000 zmieniającą uchwałę rady gminy w sprawie uznania za pomniki przyrody pojedyncze drzewa* oraz *Uchwałą nr VII/52/99 Rady Gminy Legnickie Pole z dnia 28 kwietnia 1999 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody pojedyncze drzewa*.

Na terenie gminy znajduje się również park wpisany do rejestru zabytków. Założony w XVIII wieku jako założenie klasztorne. Obecnie pełni funkcje miejsca rekreacji dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej, jako ogród zamknięty. Zajmuje powierzchnię 4,7 ha. Na terenie gminy znajduje się również aleja zabytkowa składająca się 94 drzew lipy drobnolistnej.

Przeprowadzone na terenie gminy w latach 1997-1998 badania inwentaryzacyjne w wykazały obecność 1 gatunku wymierającego w Polsce ujętego w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (Róża francuska *Rosa gallica*), 3 gatunków roślin objętych ochroną ścisłą (Podkolan biały *Platanthera bifolia*, Śniedek zwisły *Ornithogalum umbellatum*, Dziewięsił bezłodygowy *Carlina acaulis*) i 5 gatunków pod ochroną częściową (Centuria pospolita *Centarium erythraea* ssp. *Erythraea*, Pierwiosnka lekarska *Primula Eris*, Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*, Konwalia majowa *Convallaria majalis*, Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*) oraz 33 gatunków bardzo rzadkich.

Jako gatunki rzadkie i bardzo rzadkie na terenie gminy w inwentaryzacji wskazano: Jaskier wielki *Ranunculus lingua*, Jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, Gorysz siny *Peucedanum cervaria*, Łączeń baldaszkowaty *Butomus umbellatus*, Ostrożeń siny *Cirsium canum*, Pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*, Głóg dwuszyjkowy *Crataegus laevigata*, Tojeść bukietowa *Lysimachia thyrsoiflora*, Przetacznik skręcony *Veronica spicata* ssp. *Spicata* (V. *Orchidea*), Zanonkica murowa *Asplenium rutamuraria*, Przywrotnik pasterski *Alchemilla monticola*.

Przeprowadzona na terenie gminy inwentaryzacja zadrzewień w ramach „Programu zachowania zadrzewień w Gminie Legnickie Pole” wykazała występowanie ponad 3457 drzew z 27 gatunków. Największy udział w drzewostanie ma lipa drobnolistna (ponad 1192 drzewa). W ramach realizacji projektu „Drogi dla Natury – aleje przydrożne jako korytarze ekologiczne dla pachnicy dębowej” na terenie gminy posadzono ponad 930 lip, co stanowi 83% wszystkich zinwentaryzowanych drzew tego gatunku. Drugim co do liczności gatunkiem są obcego pochodzenia topole, często o niejasnym, mieszańcowym pochodzeniu. Są to głównie topole kanadyjskie (*Populus xcanadensis*) w różnych odmianach, a także liczne hybrydy. Topole obcego pochodzenia stanowią 26% (naliczono 883 sztuk) ogółu drzew. Gatunkami o podobnej liczebności są: jesion wyniosły (8%), klon jawor (11%) i klon zwyczajny (6%). Stosunkowo duży udział gatunków owocowych należy tłumaczyć sporym udziałem nowo posadzonych drzewek w ramach projektu „Drogi dla Natury”. Dość liczne są również robinie akacjowe, które najczęściej nie tworzą rytmicznych układów, lecz mniej lub bardziej nieregularne grupy.¹¹

Opracowana w 2009 roku „Ekspertyza chiropterologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie

¹¹ Program zachowania zadrzewień w Gminie Legnickie Pole. Legnica. 2012/13

dolnośląskim”¹² wykazała na terenie powiatu legnickiego nieliczne małe zimowiska nietoperzy, nieliczne kolonie rozrodcze kilku gatunków nietoperzy. Natomiast przez teren powiatu wzdłuż biegnie korytarz migracyjny wzdłuż Odry.

Opracowana w 2009 roku „Ekspertyza ornitologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim”¹³ wykazała na terenie gminy Legnickie Pole występowanie:

- a) Stawy, jeziora i lasy na północ od Legnicy (od Rokitek do Prochowic) - stwierdzono obecność co najmniej 25 gatunków ptaków rzadkich lub nielicznych na Dolnym Śląsku, w tym:
  - o Bączek I. minutus, Bąk B. stellaris, Błotniak łąkowy C. pygargus, Błotniak stawowy C. aeruginosus, Bocian czarny C. nigra, Cyraneczka A. crecca, Cyranka A. querquedula, Czapla siwa A. cinerea, Dudek U. epops, Dzięcioł zielonosiwy P. canus, Gęgawa A. anser, Kania czarna M. migrans, Kania ruda M. milvus, Kobuz F. subbuteo, Krakwa A. strepera, Krwawodziób T. totanus, Muchołówka białoszyja F. albicollis, Nurogęś M. merganser, Perkoz rdzawoszyi P. grisegena, Płaskonos A. clypeata, Rycyk L. limosa, Samotnik T. ochropus, Śmieszka L. ridibundus, Trzmielojad P. apivorus, Wąsatka P. biarmicus, Zausznik P. nigricollis.

3.8. Zasoby leśne

Lasy gminy Legnickie Pole według danych GUS z 2012 roku zajmują łącznie powierzchnię 186,9 ha, z czego 153,9 ha stanowią lasy państwowe. Lasy Państwowe na terenie Gminy Legnickie Pole znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Legnickie Pole, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu (RDLP). Gminę charakteryzuje niski wskaźnik lesistości wynoszący 2,2%.¹⁴

Największe powierzchnie zajmują lasy w Legnickim Polu – 71,59 ha, Czarńkowie – 27,54 ha oraz w Taczalinie – 26,45 ha.

3.9. System przyrodniczych obszarów chronionych

Rezerwat przyrody

Na Tereni gminy Legnickie Pole znajduje się **rezerwat przyrody „Jezioro Koskowickie”** o powierzchni 63,79 ha. Ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody

¹² Ekspertyza chiropterologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim. Furmankiewicz J., Gottfried I., Wrocław 2009.

¹³ Ekspertyza ornitologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim. Adamski A., Czapulak A. Wuczyński A. Wrocław 2009.

¹⁴ Legnickie Pole. Statystyczne Vademecum Samorządowca. Urząd Statystyczny we Wrocławiu. 2012.

Dolnośląskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. obejmuje obszar wód, pastwisk oraz trzcinowisk. W celu zabezpieczenia wartości przyrodniczych rezerwatu utworzono również otulinę o powierzchni 22,98 ha. Rezerwat został ustanowiony w celu zachowania walorów naturalnego zbiornika wodnego z bogatą lęgową populacją ptaków wodno-błotnych, chronionymi gatunkami ryb, dużym zbiorowiskiem szuwarowym i dobrze wykształconym zespołem narecznicy błotnej i oczeretu jeziornego.

Polodowcowe Jezioro Koskowickie ma pow. 55 ha i maksymalną głębokość 2,8 m. Jezioro Koskowickie jest największym i najcenniejszym obiektem z roślinnością szuwarową. Znajduje się tu największe naturalne trzcinowisko Śląska, zarazem jedyne trzcinowisko z pływającymi wyspami. Sytuacja ta ma miejsce dzięki zaawansowanym naturalnym procesom starzenia się jeziora. Jezioro Koskowickie jest głównym miejscem egzystencji roślinności wodnej, reprezentowane przez zbiorowiska roślin o liściach zanurzonych w toni wodnej. Charakterystyczne jest ubóstwo zbiorowisk o liściach pływających - zupełny brak grzybieni i grążeli. Jezioro Koskowickie jest siedliskiem wielu gatunków ryb, charakterystycznych dla wód stojących. Systematyczne dorybianie akwenu, jako łowiska ryb atrakcyjnych pod względem wędkarskim, oraz bardzo wysoka żyzność zbiornika. Rybostan jeziora składa się z 20 gatunków: ukleja, amur, ciernik, karas srebrzysty, karaś, jazgarz, słonecznica, sandacz, tołpyga biała, zdręga, kiełb, lin, płoć karp, krap, leszcz, szczupak, okoń, sum, rozpiór.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie Gminy Legnickie Pole zlokalizowanych jest sześć zespołów przyrodniczo-krajobrazowych ustanowionych uchwałą Rady Gminy z dnia 25 lutego 2004 roku celem zachowania cech charakterystycznych krajobrazu naturalnego, ukształtowanego przez siły natury, siedlisk roślin i zwierząt. Ich łączna powierzchnia wynosi 359,6 ha. Lokalizację względem granic gminy przedstawiono na poniższej mapce.

Zespoły przyrodniczo krajobrazowe¹⁵:

- **„Złoty Las”** o powierzchni 90,0 ha położony pomiędzy Legnickim Polem a Mikołajowicami;
- **„Łąki Książęce”** o powierzchni 166,2 ha położony pomiędzy Lubieniem a Strachowicami;
- **„Dolina Uszewicy”** o powierzchni 45,8 ha, obszar położony na wschód od Czarnkowa, obejmujący lasy i łąki pocięte wąwozami;
- **„Mokradła Gniewomierskie”** o powierzchni 20,2 ha położona na zachód od Gniewomierza;
- **„Wysoczyzna Taczańska”** o powierzchni 13,8 ha położone na północ od Taczalina, stanowiący ciąg lasów i pastwisk;

¹⁵ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu <http://bip.wroclaw.rdos.gov.pl>.

- „Dębowa Dolina Kojszkówki” o powierzchni 23,6 ha położone we wsi Kojszków – celem ochrony są tereny zalesione, łąki i pastwiska, stawy rybne, położone we wsi Kojszków.

Rezerваты i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

NATURA 2000

W zależności od głównego celu ochrony wyróżniamy następujące typy obszarów Natura 2000, których celem jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej:

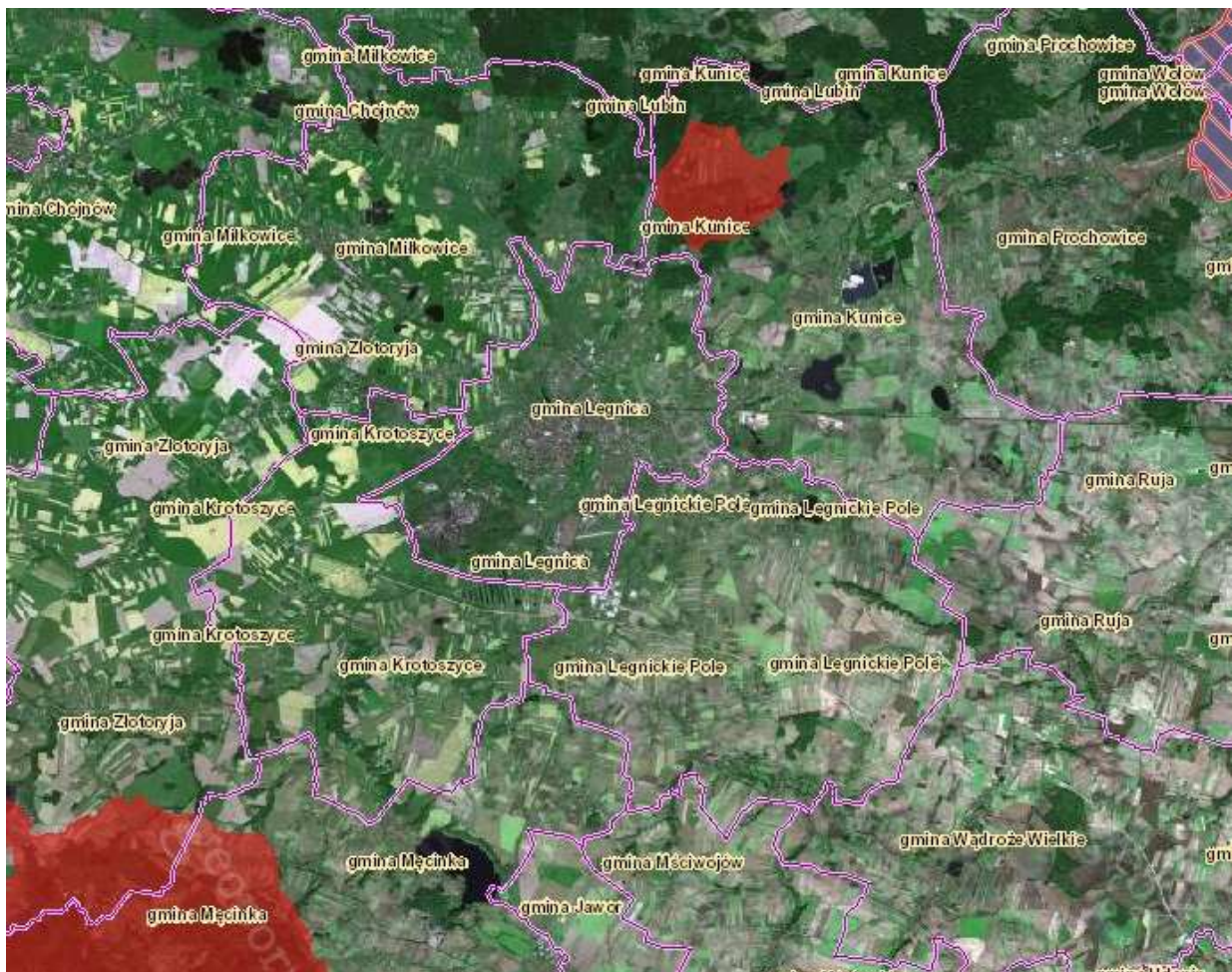
- **Obszary Specjalnej Ochrony**, w skrócie OSO (*Special Protection Areas*) to ostoje tworzone ze względu na występowanie w nich gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, lista obszarów na terenie Polski została ogłoszona w formie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313, zm.); lista po ostatniej nowelizacji obejmuje 141 obszarów;
- **Specjalne Obszary Ochrony**, w skrócie SOO (*Special Areas of Conservation*), które powołuje się dla ochrony siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej lub/i gatunków roślin i zwierząt wymienionych w Załączniku II

Dyrektywy Siedliskowej. Obszary OSO i SOO są od siebie niezależne – w niektórych przypadkach ich granice mogą się pokrywać, lub być nawet identyczne. Dotychczas nie ogłoszono listy obszarów na terenie Polski w dokumencie rangi aktu prawnego.

- **obszary mające znaczenie dla Wspólnoty** – projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Schemat lokalizacji obszarów chronionych Natura 2000 względem gminy przedstawia poniższy rysunek.

Obszary Natura 2000. Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Na terenie objętym niniejszym opracowaniem, ani w jego otoczeniu nie ma obiektów i terenów objętych ochroną na mocy przepisów prawa, zgodnie z treścią Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz.U. 2013, poz. 627), na które realizacja któregośkolwiek z zadań mogłaby mieć wpływ.

3.10. Klimat akustyczny

Ruch komunikacyjny, a przede wszystkim drogowy, jest dominującą przyczyną degradacji klimatu akustycznego środowiska w województwie dolnośląskim. Zależy głównie od natężenia i prędkości ruchu drogowego, w tym zwłaszcza pojazdów ciężkich, przebiegu dróg w stosunku do obszarów zabudowanych oraz stanu dróg.

Na klimat akustyczny gminy wpływają wszelkie układy komunikacyjne oraz rozmieszczenie przemysłu i osiedli mieszkaniowych. Na terenie gminy Legnickie Pole głównymi źródłami hałasu, stanowiącymi uciążliwość dla środowiska i ludzi może być hałas drogowy. W obszarze objętym opracowaniem, najbardziej dokuczliwy hałas może być związany z ruchem komunikacyjnym: autostrada nr A4, droga krajowa E 65 oraz ważna linia kolejowa relacji Legnica - Katowice.

Przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2012 roku badania klimatu akustycznego¹⁶ nie obejmowały swoim zakresem powiatu legnickiego. Brak pomiarów hałasu drogowego na terenie gminy Legnickie Pole uniemożliwia jednoznaczne określenie przekroczeń wartości dopuszczalnych i wyznaczenie terenów zagrożonych nadmierną emisją hałasu. Z przeprowadzonej analizy dotyczącej zagrożenia środowiska hałasem wynika, że obszarem uciążliwym pod względem hałasu drogowego może być jedynie obszar gminy wzdłuż A4 oraz E 65. Wzrastająca z roku na rok liczba samochodów, zwłaszcza ciężarowych, poruszających się po drogach dodatkowo potęguje negatywne zjawisko związane z emisją nadmiernego hałasu.

3.11. Zabytki i zasoby dziedzictwa kulturowego, krajobraz kulturowy

Obiekty zabytkowe o najwyższym znaczeniu dla gminy wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz objęte Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami¹⁷ przyjętym Uchwałą Nr X/52/07 Rady Gminy Legnickie Pole z dnia 30 października 2007 roku. Należą do nich:

¹⁶ Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2012 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. 2013.

¹⁷ Program Opieki nad Zabytkami Gminy Legnickie Pole. Legnickie Pole. 2007.

Gniewomierz

- Kościół rzymskokatolicki, następnie ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, filialny, p.w. Św. Antoniego, 1500, XVIII w., XX w., nr rej. 928 z dn. 31.08.1961.
- Cmentarz przykościelny, nr rej. 876/L z dn. 16.02.1990.

Kłębanowice

- Kościół rzymskokatolicki, filialny, p.w. Św. Jadwigi, XV, XVIII w., nr rej. 703 z dn. 31.12.1960.
- Cmentarz przykościelny, nr rej. 856/L z dn. 16.02.1990.

Koskowice

- Kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, parafialny p.w. Św. Michała Archanioła, 1849, nr rej. 796/L z dn. 28.12.1987
- Cmentarz przykościelny, nr rej. 857/L z dn. 16.02.1990.

Legnickie Pole

- Układ urbanistyczny, nr rej. 512 z dn. 01.12.1958.
- Zespół klasztorny benedyktynów: kościół p.w. św. Jadwigi z klasztorem, 1727–1731, 1836–1839, koniec XIX w., nr rej. 58 z dn. 29.03.1949.
- Park (ogród klasztorny), ok. 1730–1740, 2 poł. XIX w., nr rej. 478/L z dn. 17.07.1976.
- Kościół rzymskokatolicki Św. Trójcy, następnie ewangelicki, obecnie Muzeum Bitwy Legnickiej, XIII, XV w., XVII w., XVIII w., nr rej. 643 z dn. 17.02.1960.
- Cmentarz przy kościele Św. Trójcy, nr rej. 839/L z dn. 16.02.1990
- Cmentarz parafialny, pocz. XIX w., nr rej. 838/L z dn. 16.02.1990.
- Aleja lipowa, pocz. XIX w., nr rej. 702/L z dn. 25.06.1986
- Ewangelicki dom parafialny, obecnie plebania parafialnego, ul. Św. Jadwigi 1, nr rej. A/776 z dnia: 23. 05. 2006 r.

Lubień

- Dwór, nr 4, 1607, 1700, XX w., nr rej. 707 z dn. 31.12.1960

Mikołajowice

- Kościół rzymskokatolicki, następnie ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, filialny, p.w. MB Częstochowskiej, XV w., 1782, ok. 1880–1900, 2 poł. XX w., nr rej. 933 z dn. 27.12.1960.

Nowa Wieś Legnicka

- Kościół rzymskokatolicki, następnie ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, filialny, p.w. Św. Bartłomieja, XIV w., przed 1740, 2 poł. XIX w., 2 poł. XX w., nr rej. 933 z dn. 27.12.1960.
- Cmentarz przykościelny, XIV–XIX w., nr rej. 866/L z dn. 16.02.1990.

Taczalin

- Kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki p.w. Nawiedzenia NMP, 1821, 1860, nr rej. 593/L z dn. 14.04.1981.
- Cmentarz przykościelny, nr rej. 858/L z dn. 16.02.1990.
- Wiatrak koźlak, XIX w., nr rej. 489/L z dn. 29.12.1976.

3.12. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji SRG.

Przewidywanie zmian w środowisku jest trudne, ponieważ zmiany te zależą od dużej liczby zmiennych, czynników i to nie tylko przyrodniczych, np. czasu, uczestników, aktualnej i zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, trendów itp.

Niemniej istotnym elementem oceny, na ile przewidywane działalności wpłyną na poszczególne aspekty środowiska, jest także tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza, w jakim kierunku zmieniałoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że nie podejmowanie działań, ma charakter prośrodowiskowy.

Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i procesów, a osiągnęte efekty pośrednio i bezpośrednio niosą korzyści środowiskowe. Należy także zaznaczyć, że nie tylko działania stricte prośrodowiskowe przyczyniają się do osiągnięcia wymaganych norm jakości środowiska, ale również działania z zakresu rozwoju technologii służącej efektywnej gospodarce, energooszczędności i ochronie środowiska w poszczególnych gałęziach przemysłu, a także działania nastawione na rozwój szeroko pojętego szkolnictwa. Z reguły osoby z wykształceniem, posiadające pracę mają większą świadomość ekologiczną. Wnikliwa ocena wpływu na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi działań zaplanowanych w projekcie SRG opisana została w rozdziale 4.

Poniżej natomiast przedstawiono przewidywania związane z brakiem realizacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole, co może przynieść następujące skutki:

negatywne dla środowiska i mieszkańców:

- zagrożenie dla stanu jakości wód (wzrost ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do gleby lub rzeki) w związku z brakiem uzbrojenia terenów inwestycyjnych, z czym jest związana także rozbudowa/budowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej;
- wzrost bezrobocia, a co za tym idzie - marginalizacja społeczna, ubożenie społeczeństwa i pogorszenie ich zdrowia;
- wzrost zachowań patologicznych (np. dewastacja terenów zielonych), wynikająca z braku świadomości ekologicznej, niewystarczającego stanu rozwoju edukacji;

- wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w związku z brakiem działań podejmowanych w związku z modernizacją energetyczną budynków;
- brak rozwoju i wykorzystania niskoemisyjnego transportu, w tym opóźnienia w zapewnieniu komfortowej obsługi korzystania ze zbiorowej komunikacji, a także brak elementów infrastruktury promującej transport niskoemisyjny, w tym rowerowego i pieszego oraz brak systemu ścieżek rowerowych Gminy Legnickie Pole wymusza na mieszkańcach intensywne wykorzystywanie indywidualnych środków transportu, co przyczynia się do pogorszenia klimatu akustycznego i jakości powietrza atmosferycznego;
- dalsza dekapitalizacja struktur mieszkaniowych powodująca pogorszenie się warunków życia mieszkańców;
- dalsze uciążliwości związane z niebezpieczeństwem i hałasem komunikacyjnym występujące na drogach posiadających zły stan nawierzchni.

Natomiast pozytywnymi skutkami braku realizacji strategii dla środowiska i mieszkańców mogą okazać się:

- ograniczenie groźby lokalizowania na terenie gminy zakładów będących potencjalnymi emitarami zanieczyszczeń powietrza, wód, powierzchni ziemi (istnieje pewne potencjalne zagrożenie, że w szczególności promocja gospodarcza mogą przyczynić się do lokalizacji uciążliwych zakładów);
- zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych, polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze spalin samochodowych (zakłada się, że inwestycje w rozbudowę/modernizację infrastruktury drogowej przyczyniają się do zwiększenia ruchu pojazdów na drogach).

Analizując zapisy poszczególnych celów strategicznych następnie celów szczegółowych oraz przypisanych do nich zadań (określonych w Strategii) należy podkreślić, że mają one charakter prospołeczny, a także w większości prośrodowiskowy. W ujęciu ogólnym, w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii nie będzie postępowała kompleksowa poprawa jakości życia mieszkańców. Podsumowując należy stwierdzić, że pożądanym z punktu widzenia środowiska i zdrowia ludzi jest doprowadzenie do realizacji działań zapisanych w dokumencie.

3.13. Analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu Strategii, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Przeprowadzona dla potrzeb niniejszej prognozy analiza uwarunkowań, pozwala na określenie kluczowych problemów środowiskowych. Przede wszystkim problemy i sytuacje konfliktowe wynikają z różnych form działalności antropogenicznej na obszary chronione i obszary ważne ekologicznie, nie objęte ochroną. Dotyczą również różnych

rodzajów emisji i działalności gospodarczych mogących mieć wpływ na zdrowie i życie ludzi.

Zidentyfikowanie problemów w zakresie ochrony środowiska ma umożliwić ocenę adekwatności zaplanowanych działań w ramach Strategii, do występujących na terenie obszaru rzeczywistych potrzeb.

1) Powietrze atmosferyczne - Na podstawie analizy stanu aktualnego jakości powietrza zidentyfikowano problemy w osiągnięciu wymaganych ustawowo standardów jakości powietrza, pod kątem ochrony ludzi jak i roślin. W wyniku badań stwierdzono przeroczenia stężeń ozonu, pyłu PM10, PM2,5, aresnu oraz benzo(a)pirenu (w Legnicy przy al. Rzeczypospolitej oraz arsenu w punkcie zlokalizowanym przy ul. Porazińskiej). Na terenie samej gminy Legnickie Pole nie był zlokalizowany żaden punkt poboru. Jedną z podstawowych przyczyn przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla większości zanieczyszczeń jest spalanie paliw stałych w indywidualnych systemach grzewczych oraz emisja pochodząca z transportu samochodowego.

W celu poprawy jakości powietrza w obszarach, gdzie występują najwyższe stężenia zanieczyszczeń, należy prowadzić działania, mające na celu osiągnięcie poziomów wymaganych przepisami prawa. Główne zadania koncentrują się na eliminowaniu, bądź redukcji, tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych, poprzez podłączanie gospodarstw domowych do sieci ciepłowniczych lub wymianę niskosprawnych urządzeń grzewczych na niskoemisyjne np. gazowe, olejowe. Duży nacisk kładzie się również na działania związane z modernizacją energetyczną obiektów, zwiększone wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. W celu minimalizacji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza przez transport samochodowy należy prowadzić działania redukujące emisję z tym związaną poprzez remonty dróg oraz czyszczenie dróg (zwłaszcza na mokro) w celu redukcji emisji wtórnej pyłu do powietrza, a także poprzez wspieranie rozwoju komunikacji rowerowej i pieszej, czy też rozwój przyjaznej komunikacji zbiorowej. Niezbędne jest również prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców obszaru w zakresie przyczyn i skutków (zwłaszcza zdrowotnych) zanieczyszczeń powietrza.

2) Wody - Jednym z ważniejszych problemów na obszarze Gminy jest mało korzystna sytuacja pod względem wskaźników wyposażenia w media, w kontekście ochrony środowiska. Długość sieci wodociągowej przewyższa znacznie długość sieci kanalizacyjnej, co stwarza ryzyko zanieczyszczenia środowiska ściekami nieprawidłowo gromadzonymi bądź niewystarczająco oczyszczonymi. Sytuacja taka jest sukcesywnie poprawiana dzięki realizacji projektów dofinansowanych z UE. Do poprawy stanu jakości wód przyczyni się z pewnością wykonanie odpowiedniego uzbrojenia terenów inwestycyjnych .

3) Hałas - Najważniejsze działania w zakresie hałasu, dotyczą problemu hałasu komunikacyjnego. Z przeprowadzonej analizy dotyczącej zagrożenia środowiska hałasem wynika, że obszarem narażonym na uciążliwość pod względem hałasu drogowego może być jedynie obszar gminy wzdłuż drogi A4 oraz E 65. Przeciwdziałać temu zjawisku będzie prowadzenie działań (podczas realizacji inwestycji drogowych) polegających min. na ograniczaniu prędkości ruchu, wymianie nawierzchni na nawierzchnię o dobrych parametrach akustycznych, tworzenie stref uspokojonego ruchu, budowa ekranów akustycznych, modernizacja torowisk, wspieranie komunikacji rowerowej, rozwój przyjaznej komunikacji zbiorowej itp.

Ponadto, biorąc pod uwagę, planowaną budowę elektrowni wiatrowych w granicach obszaru gminy (wynikającą z zapisów dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie gminy), należy twierdzić, iż realizacja tego rodzaju przedsięwzięć może również powodować uciążliwość hałasu jak i wibracji, dlatego, przed przystąpieniem do ich realizacji należy przeanalizować lokalizację elektrowni wiatrowych względem zabuwowy chronionej akustycznie. Niniejsze analizy (poprzedzające lokalizację poszczególnych elektrowni wiatrowych) powinny mieć miejsce zarówno przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (ocena strategiczna poprzedzająca miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) jak i w trakcie postępowania administracyjnego zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji tego typu przedsięwzięć.

4) Powierzchnia ziemi, krajobraz – kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gminy oraz odnowa obszarów zielonych przyczyni się do zachowania dobrego stanu zasobów środowiska oraz pozytywnie wpłynie na poprawę krajobrazu.

5) Bioróżnorodność, obszary chronione, w tym Natura 2000 – realizacja zadań związanych w szczególności z *promocją turystyczną*, może stanowić pewne potencjalne zagrożenie w związku ze wzmożeniem ruchu turystycznego, zachęconego poprzez promocję turystyczną do odwiedzenia obszarów cennych przyrodniczo. W efekcie m.in. rozwoju komunikacji i turystyki wzrasta ilość pojawiających się gatunków obcych (rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych wzdłuż dróg i szlaków).

4. Wpływ realizacji SRG na poszczególne komponenty środowiska

4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywalnym znaczącym oddziaływaniem

Osiągnięcie celów strategicznych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole będzie uzależnione od realizacji zadań, które można podzielić na dwie grupy tj. zadania *inwestycyjne* oraz zadania *nieinwestycyjne (społeczne)*.

Do zadań przewidziane do realizacji w ramach SRG (inwestycyjne i nieinwestycyjne) zaliczono:

1. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole (dozbrajanie terenów strefy przemysłowej i terenów prywatnych).
2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej.
3. Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole.
4. Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole.
5. Likwidacja dzikich składowisk śmieci.
6. Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowych.
7. Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
8. Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
9. Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej.
10. Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.
11. Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.
12. Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.
13. Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna.
14. Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.
15. Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji.
16. Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy.
17. Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej.
18. Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.
19. Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.

Potencjalny wpływ na poszczególne komponenty środowiska będzie miała realizacja zadań inwestycyjnych, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich bezpośredniej realizacji, powodując przejściowe uciążliwości.

W przypadku przedsięwzięć związanych z budową i modernizacją dróg ich eksploatacja może powodować pewne uciążliwości dla środowiska także na etapie ich eksploatacji.

Lista zadań inwestycyjnych:

1. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole.
2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej.

3. Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole.
4. Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole.
5. Likwidacja dzikich składowisk śmieci.
6. Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowych.
7. Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
8. Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.
9. Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż jedno z zadań *inwestycyjnych* zaproponowanych wyżej może kwalifikować się do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. nr 213, poz. 1397 ze zm.) tj.: *Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole w ramach którego planuje się budowę obwodnicy wsi Bartoszków.*

Natomiast pozostałe przedsięwzięcia z w/w listy mogą się kwalifikować, zgodnie z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym, dla tych przedsięwzięć może zajść potrzeba, uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed ich realizacją.

W związku z tym przed realizacją poszczególnych przedsięwzięć należy przeprowadzić szczegółową kwalifikację przedsięwzięć w oparciu o ich charakterystyczne parametry. Należy również zwrócić szczególną uwagę na uwarunkowania przyrodnicze (obszary Natura 2000), rodzaj przedsięwzięcia, skalę oddziaływania, itp.

Lista zadań *nieinwestycyjnych* (społecznych):

1. Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.
3. Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.
4. Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.
5. Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna.
6. Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy.
7. Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej.

8. Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.
9. Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.
10. Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż żadne z zaproponowanych wyżej przedsięwzięć nie kwalifikuje się do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. nr 213, poz. 1397 ze zm.). Zarówno realizacja jak i eksploatacja tego typu inicjatyw nie będzie wiązała się z oddziaływaniem na środowisko.

Realizacja większości zadań **inwestycyjnych** będzie związana z prowadzeniem robót budowlanych mających wpływ na środowisko w głównej mierze na etapie ich realizacji. Realizacja tych zadań związana będzie z oddziaływaniem na środowisko, które przedstawiono w punktach poniżej (4.2. i 4.3.).

4.2. Etap realizacji zadań inwestycyjnych.

Największy wpływ na środowisko w trakcie budowy będą miały:

- a) emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych oraz niezorganizowana emisja pyłu z placu budowy,
- b) możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego spowodowanego pracą sprzętu mechanicznego, lokalizacja zaplecza budowy,
- c) powstawanie odpadów w czasie wykonywania robót ziemnych i budowlanych,
- d) propagacja hałasu spowodowana pracą sprzętu mechanicznego,
- e) wpływ na elementy przyrodnicze,
- f) inne oddziaływania.

a) powietrze atmosferyczne

Faza budowy będzie się charakteryzowała oddziaływaniem na stan powietrza. Prace ziemne, prace budowlane nie pozostają bez wpływu na zapylenie powietrza powodujących wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza. W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyny roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych.

Określenie skali oddziaływania i zasięgu występowania określonych stężeń danej substancji nie jest możliwe. Z punktu widzenia prawa stosunkowo krótkotrwałe oddziaływanie związane z pracami budowlanymi nie podlega normowaniu. Jednak nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów i powodują w tym czasie pewna uciążliwość.

W związku z tym, należy ograniczać emisję poprzez :

- zwilżanie powierzchni terenu i zwilżanie sypkiego materiału składowanego na przymach (piasek); naturalnie odbywa się to za sprawą opadów atmosferycznych natomiast w porze bezdeszczowej warto dodatkowo zwilżać źródła pylenia; ograniczaniu emisji mogą też służyć sztuczne bariery, jakimi są m. in. parkany okalające plac budowy;
- zastosowanie „myjek” do oczyszczania kół, a przede wszystkim zamiatanie na mokro odcinka ulicy, na który wyjeżdżają samochody z budowy w celu zapobiegnięcia zanieczyszczania powierzchni ulic, na które będą wyjeżdżały samochody z placu budowy;
- unikanie warunków sprzyjających pyleniu podczas przesypywania sypkiego materiału (np. załadunek i rozładunek ciężarówek);
- szybkie zagospodarowanie powierzchni, która została odsłonięta i przez to narażona na emisję wiatrową (np. obsadzanie trawą, itp.).

b) środowisko gruntowo–wodne

W trakcie budowy istnieje potencjalne niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu (potencjalne wycieki olejów przekładniowych, silnikowych, paliwa, itp.). Aby zminimalizować niebezpieczeństwo skażenia zaplecze budowy, na którym będzie parkował ten sprzęt powinno zostać zorganizowane na terenie utwardzonym, zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną lub na terenie, z którego możliwe jest ujęcie zanieczyszczonych wód opadowych i wstępne oczyszczenie przed odprowadzeniem do odbiornika. Oprócz tego, stan sprzętu budowlanego i środków transportu powinien być na bieżąco monitorowany. Pozwoli to na szybkie wykrywanie i eliminację nieszczelności, skutkujących wyciekami ropopochodnych. Zminimalizuje to potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo–wodnego. Na placu budowy należy zapewnić odpowiednie warunki sanitarne pracownikom (np. poprzez ustawienie kabin ustępowych typu Toi–Toi, które następnie będą wywiezione do punktu zlewnego – oczyszczalni przez uprawniony podmiot).

c) odpady

Na terenie budowy w czasie realizacji przedmiotowych zadań mogą powstawać głównie następujące typy odpadów:

1. odpady z budowy, remontów i demontażu dróg,
2. materiały konstrukcyjne zawierające gips,
3. materiały ceramiczne, szkło, drewno, tworzywa sztuczne

4. złom stalowy,
5. zniszczone kable,
6. odpady związane z eksploatacją maszyn i urządzeń wykorzystywanych podczas prac budowlanych tj. odpadowe oleje hydrauliczne i silnikowe, zanieczyszczona substancjami niebezpiecznymi ziemia, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych,
7. odpady ulegające biodegradacji,
8. gleba i ziemia w tym urobek z pogłębiania,
9. odpady bytowe pracowników – puszki, butelki, papiery itp., na odpady te należy przygotować odpowiednie pojemniki, które powinny być systematycznie opróżniane.

Część z nich np. niektóre oleje mogą być klasyfikowane jako odpady niebezpieczne i w związku z tym należy je traktować w sposób szczególny. W sposób szczególny należy także postępować z odpadami zawierającymi azbest.

Powstałe w trakcie budowy odpady powinny być w miarę możliwości wtórnie wykorzystywane bądź usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku odpadów niebezpiecznych każdy rodzaj odpadów powinien być gromadzony i przechowywany oddzielnie. Transport odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania do miejsc ich odzysku lub unieszkodliwiania powinien się odbywać z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie tego typu odpadów.

d) hałas

W trakcie robót budowlanych wykorzystywany będzie sprzęt budowlany i środki transportu, stanowiące źródło hałasu i drgań. Emitowany hałas będzie oddziaływał na okolicznych mieszkańców oraz ludzi przebywających chwilowo w rejonie inwestycji. Przy organizacji placu i planu budowy należy zwrócić więc szczególną uwagę na to by zastosowane urządzenia spełniały przedstawione kryteria dotyczące ich mocy akustycznej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005r. w *sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska* (Dz. U. Nr 263, poz. 2202, zm.). Spełnianie tych kryteriów nie spowoduje całkowitej eliminacji uciążliwości hałasowych na terenach otaczających plac budowy, należy jednak pamiętać, że proces budowlany będzie ograniczony w czasie, a po jego zakończeniu wszystkie niedogodności (w tym akustyczne) ustaną.

Dla ograniczenia uciążliwości akustycznych prace budowlane powinny być prowadzone tylko w porze dziennej.

Ograniczenie emitowanego hałasu oraz wibracji można także osiągnąć poprzez:

- prowadzenie rozładunku pojazdów przy wyłączonym silniku;
- izolowanie głośnych procesów i ograniczanie dostępu do obszarów zagrożonych hałasem,
- ograniczenie propagacji hałasu poprzez zastosowanie obudów i ekranów akustycznych,

- stosowanie materiałów dźwiękochłonnych w celu zmniejszenia odbić dźwięku,
- stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.

e) elementy przyrody

W procesie budowy obiektów budowlanych oraz dróg istotnym zagadnieniem jest adaptacja i ochrona istniejących elementów zieleni w najbliższym otoczeniu obiektów.

W przypadku prowadzonych prac ziemnych należy uwzględnić element ochrony istniejącej roślinności drzewiastej. Dotyczy to zabezpieczenia części nadziemnych drzew i ochrony systemu korzeniowego w trakcie realizacji prac ziemnych i budowlanych. W przypadku konieczności przeprowadzenia instalacji podziemnych w pobliżu drzew konieczne jest zastosowanie metod nieinwazyjnych – na przykład przewiertów sterowanych.

Realizacja przedmiotowych zadań, może spowodować konieczność usunięcia bądź przesadzenia kolidujących z nimi drzew i krzewów. O ile jest to możliwe należy przesadzać a nie wycinać kolidujące z budową drzewa. Należy też zwrócić uwagę na odpowiednie zabezpieczenie drzew w bezpośrednim sąsiedztwie przeprowadzanych prac budowlanych. Można to osiągnąć poprzez zabezpieczenie pni deskami, a następnie obwiązanie sznurem lub drutem zabezpieczającym przed odkryciem (w taki sposób, aby nie doszło do uszkodzenia mechanicznego kory). W trakcie wykonywania instalacji podziemnych może nastąpić uszkodzenie korzeni.

Najbardziej niebezpieczne dla roślin jest wykonywanie prac ziemnych latem (przesuszenie) oraz zimą (przemarznięcie). Najlepszym czasem na wykonanie tych czynności jest okres spoczynku roślin, ponieważ ciężki sprzęt budowlany może zniszczyć korzenie drzew w obrębie wykopów.

Wszelkie roboty ziemne w obrębie systemu korzeniowego powinny być wykonywane ręcznie w zasięgu rzutu korony lub w promieniu określonym przez dwukrotną wartość obwodu pnia u podstawy. Odslonięte korzenie drzew na czas budowy powinny zostać okryte np. matami ze słomy lub tkanin workowatych, które zabezpieczą je przed uszkodzeniem i wysychaniem. Wykopy w obrębie rzutu korony należy zasypywać glebą urodzajną w celu umożliwienia rozwoju systemu korzeniowego (rekompensata straty fragmentów systemu).

W przypadku wysokiego poziomu wód gruntowych na terenie prowadzonych inwestycji oraz występowania roślin drzewiastych w najbliższym otoczeniu inwestycji należy przewidzieć zabezpieczenie ścian wykopu w celu uniknięcia drastycznych zmian poziomu wód gruntowych mających niekorzystny wpływ na istniejącą zieleń wysoką (osłabienie stanu zdrowotnego, podatność na infekcję, posusz w szczytowej części korony).

W przypadku stwierdzenia występowania na terenie zainwestowania gatunków zwierząt podstawowym działaniem minimalizującym negatywny wpływ jest odpowiedni dobór terminów prowadzenia prac budowlanych np. poza okresami rozrodczymi, lęgowymi ptaków itp.

Pewne potencjalne zagrożenie, może mieć miejsce głównie w trakcie prac budowlanych w starych budynkach – w przypadku bytowania na strychu chronionych

nietoperzy lub ptaków. Trzeba wyraźnie podkreślić, że jest to okoliczność normalna, a nie nadzwyczajna, bowiem natrafienie na siedlisko chronionego ptaka lub nietoperza jest możliwe podczas każdego remontu poddasza i w żadnym wypadku nie uruchamia to postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Normalnym tokiem postępowania jest w takim przypadku zawiadomienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i postępowanie zgodne z jego wskazaniami. Obecność nietoperzy i ptaków na strychach może skomplikować i opóźnić prace remontowe, ale ich nie uniemożliwia.

W przypadku planowanych prac termomodernizacyjnych należy przyjąć, że budynki mogą stanowić potencjalne siedlisko chronionych ptaków, w tym jerzyka *Apus apus*, wróbla *Passer domesticus* oraz nietoperzy. Zgodnie z § 7 pkt. 6 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków nietoperzy i ptaków. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków lub nietoperzy, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych i rozrodczych.

f) inne oddziaływania

Ocena wpływu na wody planowanych do realizacji w ramach Strategii zadań, uwzględnia głównie możliwe zmiany ich jakości (chemizm, eutrofizacja, stan i potencjał ekologiczny) oraz ilości wód powierzchniowych i podziemnych. Brano także pod uwagę ich wpływ na reżim hydrologiczny, w szczególności możliwość zmiany stosunków wodnych mających wpływ na zachowanie równowagi przyrodniczej w ekosystemach zależnych od wód. Negatywne oddziaływania na wody związane będą głównie z etapem prowadzenia prac budowlano-remontowych. Potencjalne oddziaływania polegać mogą na przedostawaniu się szkodliwych substancji do wód. Ponadto, realizacja tych przedsięwzięć może zaburzać stosunki wodne. Oddziaływania te będą mieć raczej charakter bezpośredni i krótko- lub średnioterminowy. Na terenie objętym SRG ani w jego otoczeniu nie ma obszarów NATURA 2000.

4.3. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach SRG

Realizacja zadań inwestycyjnych określonych w SRG, przyczyniając się do osiągnięcia celów zakładanych w tym dokumencie, przyczyni się jednocześnie do poprawy warunków życia na terenie objętym strategią. Po realizacji zadań ujętych w SRG nie zmieni się zasadniczo funkcja terenów. Poprawie ulegnie estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej, co korzystnie wpłynie na wizerunek Gminy Legnickie Pole.

Efektom pozytywnych zmian powinno być:

- budowa i modernizacja dróg mających na celu poprawę dostępności ośrodków rozwoju gospodarczego oraz lokalnych centrów aktywności gospodarczej,

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- redukcja bezrobocia,
- łatwiejszy dostęp do placówek edukacyjnych,
- wzrost atrakcyjności terenu dla inwestorów,
- powstawanie nowych przedsiębiorstw poprawa struktury komunikacyjnej.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy będzie miała wpływ na takie zagadnienia ochrony środowiska jak:

- jakość powietrza, hałas, wody powierzchniowe ze względu na realizację zadań związanych z budową i modernizacją dróg;
- krajobraz, ze względu na realizację zadań związanych poprawą estetyki przestrzeni publicznej.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy w sposób jednoznacznie pozytywny wpłynie na zagadnienie **dóbr materialnych**, przy czym będzie miała dwutorowe oddziaływanie:

- przede wszystkim dokonane zostaną inwestycje w przestrzeniach inwestycyjnych, które znacznie poprawią jakość życia mieszkańców zagrożonych bezrobociem, stworzą możliwość rozwoju nowych podmiotów gospodarczych oraz ułatwią prowadzenie działalności istniejących podmiotom;
- pośrednio zakłada się oddziaływanie na sektor prywatny – przede wszystkim poprzez wzrost wartości nieruchomości i ożywienie rynku mieszkaniowego w sąsiedztwie zrewaloryzowanych przestrzeni wspólnych (atrakcyjne przestrzenie publiczne będą podnosiły atrakcyjność zamieszkania i inwestowania).

a) powietrze atmosferyczne

Realizacja inwestycji w obszarze wpłynie pośrednio pozytywnie na powietrze. Przykładowe typy interwencji oraz projekty kluczowe zakładają m.in. budowę i remont dróg, gdzie zostanie wymieniona lub wyremontowana infrastruktura sieciowa i nawierzchnia dróg.

Skutkiem negatywnym rozwoju infrastruktury komunikacyjnej jest pojawianie się większej ilości aut na drogach, a co za tym idzie, większej emisji spalin do środowiska, ale z drugiej strony modernizacja odcinków dróg wpływa na polepszenie płynności jazdy, co z kolei powoduje mniejszą emisję spalin do powietrza.

Działania związane między innymi z rozbudową infrastruktury drogowej i transportu zbiorowego, jak i budową ścieżek rowerowych, wpłyną na popularyzację transportu zbiorowego oraz zachęcą mieszkańców obszaru do korzystania z komunikacji zbiorowej (kosztem indywidualnej), co przyczyni się do polepszenia stanu powietrza. Ponadto, transport zbiorowy jest znacznie bardziej przyjazny środowisku, jako zorganizowany, o relatywnie mniejszej emisji zanieczyszczeń i mniejszej ilości awarii oraz większym bezpieczeństwie.

Jednocześnie, pozytywny wpływ na stan powietrza będzie efektem realizacji zadań w zakresie termomodernizacji budynków.

Ponadto, wyższy standard życia, do czego może doprowadzić realizacja działań szczególnie w zakresie aktywizacji zawodowej rozwoju przedsiębiorczości, także wiąże się z większym zainteresowaniem stanem środowiska, a często z zaprzestaniem szkodliwych oddziaływań typowych na przykład w obszarach patologicznych.

b) środowisko wodno-gruntowe

Planowane do realizacji inwestycje wpłyną korzystnie na jakość wód gruntowych ponieważ wody z budowanej i modernizowanej nawierzchni będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej.

Związane bezpośrednio z budową infrastruktury ochrony środowiska (rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnych) i usprawnienie układu komunikacyjnego spowoduje polepszenie się stanu czystości powierzchni ziemi (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, bytowych). Modernizacji układu komunikacyjnego będzie towarzyszyć wprowadzenie zieleni towarzyszącej.

c) odpady

Na etapie eksploatacji obiektów infrastruktury głównie drogowej będą przede wszystkim powstawały odpady z eksploatacji kanalizacji deszczowej tj. odpady z czyszczenia separatorów substancji ropopochodnych oraz studzienek, które będą odpowiednio zagospodarowane przez specjalistyczne firmy.

W wyniku eksploatacji tych obiektów mogą powstawać również odpady komunalne związane z ich normalnym użytkowaniem, tj.: odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne), odpady z terenów zielonych (koszenie poboczy); odpady ulegające biodegradacji; niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, które będą odbierane przez specjalistyczne podmioty na podstawie podpisanej umowy.

d) hałas

Z założenia generowany hałas będzie znacznie mniejszy. Proponuje się zastosowanie przy modernizacji i budowie dróg nawierzchni tzn. „cichych” nawierzchni co przyczyni się do zmniejszenia emisji poziomu hałasu. Swoiste źródło hałasu stanowią nie modernizowane nawierzchnie starego typu. Nie odnotowano poważnych zagrożeń dla klimatu akustycznego. Ruch samochodowy, mimo okresowej koncentracji w ciągu dnia nie odbywa się z dużymi prędkościami, nie generuje więc wysokich poziomów hałasu.

e) przyroda

Planowane działania są w większości neutralne dla bioróżnorodności, a tym bardziej nie powinny przyczynić się do redukcji liczby gatunków, jak też nie powinny przyczynić się do redukcji populacji zwierząt, czy liczby obiektów przyrodniczych.

f) klimat

Pozytywnym efektem realizowanych zadań w stosunku będzie przede wszystkim poprawa jakości powietrza, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P.

Ponadto, uzbrojenie obszaru w sieć wodociągowo-kanalizacyjną zminimalizuje zagrożenia związane z pogorszeniem jakości gleb wskutek braku infrastruktury na terenach rozwojowych jednocześnie przyczyniając się do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców.

g) zabytki

Wszystkie oddziaływania pozytywne na zabytki będą mieć charakter długotrwały, a w niektórych przypadkach nawet stały.

Realizacja zadań związanych z modernizacją i budową infrastruktury drogowej, przyczyni się do :

- ograniczenia emisji gazów i pyłów do powietrza,
- zmniejszenia ilości pyłów osiadających na obiektach zabytkowych oraz redukcji emisji hałasu, które powodują niszczenie zabytków, w tym ich konstrukcji.

Ponadto, dzięki rozwojowi systemu dróg część ruchu samochodowego zostanie wyprowadzona z terenów miejskich, co ograniczy emisję drgań wpływających na stan zabytków.

h) krajobraz

Realizacja zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w ramach Strategii może oddziaływać negatywnie na krajobraz. Obiekty liniowe, jakimi są drogi, nasypy i inne obiekty inżynierskie trwale zmieniają krajobraz przyczyniając się do jego podziału. Dlatego opracowane zostały zasady ich projektowania, które zmniejszają różnice krajobrazowe.

i) człowiek

Planowane do realizacji inwestycje wpłyną korzystnie na człowieka poprzez:

- rozwój sieci drogowej przyczyni się do poprawy komfortu jazdy, poprawy mobilności mieszkańców oraz umożliwi rozwój turystyki i aktywności gospodarczej miejscowości usytuowanych wzdłuż dróg,
- wzrost wartości nieruchomości i ożywienie rynku mieszkaniowego w sąsiedztwie zrewaloryzowanych przestrzeni wspólnych (atrakcyjne przestrzenie publiczne będą podnosiły atrakcyjność zamieszkania i inwestowania),
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez podniesienie estetyki terenów rekreacyjnych poddanych remontom i modernizacją oraz funkcjonalności przestrzeni publicznej,
- poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców, która powinna zostać osiągnięta wskutek poprawy jakości powietrza (w związku z termomodernizacją), dostępności do terenów zielonych,

- wzrost ilości miejsc pracy oraz poprawa dostępności do edukacji oraz opieki zdrowotnej.

4.4.Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych

4.4.1. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko.

W niniejszym rozdziale przeanalizowano znaczące oddziaływania na środowisko, w tym bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, jak i stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne. Oddziaływania poszczególnych zadań przeanalizowano w dwóch etapach – na etapie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

Wyjaśnienie do oznaczeń:

- „+” – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych,
- „-” – oddziaływanie negatywne, lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych,
- „+/-” – realizacja działania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- „+/0” – realizacja działania może spowodować zarówno pozytywne, jak i neutralne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- „-/0” – realizacja działania może spowodować zarówno negatywne, jak i neutralne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- „N” – brak oddziaływań, nieokreślone.

Tabela.1. Ocena wpływu realizacji poszczególnych zadań Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020 na stan środowiska - ETAP REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ (oddziaływania krótkotrwałe, czasowe, związane głównie z prowadzonymi pracami budowlanymi).

<i>przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:</i>													
Zadanie	obszary Natura 2000	różnorod- ność biologicz- na	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
Zadania inwestycyjne													
Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	+/-	+/-	+/-
Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole	N	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	+/-	+/-
Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.	N	+0	+/-	+0	+/-	+0	+0	+/-	+0	N	N	N	N
Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowy	N	N	N	+/-	+/-	-0	+0	+/-	+/-	N	N	N	N
Modernizacja i wyposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	+/-	+0	+/-	+/-	N	-0	N	N
Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	N	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	+0	-0	N
Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie	N	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	-0	N

Legnickie Pole.													
Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji	N	N	+/-	N	+/-	N	+/-	N	N	N	N	N	N
Likwidacja dzikich składowisk śmieci	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	-/0	-/0
Zadania nieinwestycyjne													
Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej	N	N	+/-	-/0	+/-	-/0	+/-	+/-	+/-	N	-/0	-/0	-/0
Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy	N	-/0	N	N	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	N	-/0	-/0	-/0
Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.	N	N	-/0	N	N	N	N	N	N	N	-/0	N	N
Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych	N	N	-/0	N	N	N	N	N	N	N	-/0	N	N
Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	-/0	-/0

Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna	N	N	N	N	N	-/0	-/0	+/-	+/-	N	-/0	0	0
Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.	N	-/0	N	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	+/-	N	-/0	0	0
Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Tabela.2. Ocena wpływu realizacji poszczególnych zadań Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020 na stan środowiska - ETAP EKSPLOATACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ (oddziaływania związane z codziennym funkcjonowaniem obiektów na poszczególne aspekty środowiska) .

<i>przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:</i>													
Zadanie	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
Zadania inwestycyjne													
Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole	N	+/-	+	-/0	-/0	+/-	+/-	-/0	+/-	N	N	N	N
Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz	N	+/0	+/0	N	-/0	-/0	-/0	-/0	+/-	N	N	N	N

parkingów na terenie gminy Legnickie Pole													
Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.	N	+/0	+	+/0	-/0	-/0	-/0	-/0	+/-	N	N	N	N
Rewitalizacja terenów oraz obiektów zabytkowy	N	+/-	+	+/-	+/-	+/-	-/0	+/-	+/-	N	N	N	N
Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole.	N	+/0	+/0	N	N	+/-	+/0	+/-	+/-	N	+/0	N	N
Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	N	+/0	+	+/-	+/0	+	+/0	+/-	+/0	N	+/0	+/0	N
Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole.	N	+/0	+	+/-	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	N	N	+/0	+/0
Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji	N	N	+	N	N	N	+	N	N	N	N	N	N
Likwidacja dzikich składowisk śmieci	N	+/0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	+/0	+/0
Zadania nieinwestycyjne													
Wypozażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej	N	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	N	+/0	+/0	+/0
Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy	N	+/0	+/-	+/0	+/-	+/0	+/0	+/-	+/0	N	+/0	+/0	+/0

Wdrażanie polityki ładu przestrzennego.	N	+/0	+	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	N	+/0	+/0	+/0
Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych	N	+/0	+	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	N	+/0	+/0	+/0
Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej	N	+/0	+/0	N	+/0	+/0	+/0	+/0	+/0	N	N	+/0	+/0
Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole.	N	N	+/0	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej i aktywna promocja turystyczna	N	N	+	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.	N	+/0	+	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Przeprowadzona identyfikacja oddziaływań realizacji poszczególnych zadań wskazuje, że **na etapie eksploatacji** zdecydowana ich większość będzie **miała kierunek pozytywny**. Zarówno w przypadku elementów abiotycznych komponentów środowiska (woda, powietrze, gleby, krajobraz, zasoby itp.), jak i elementów środowiska ożywionego zidentyfikowano wiele pozytywnych oddziaływań bezpośrednich i pośrednich występujących w długo i średniookresowej perspektywie (lub stale), które związane będą z ogólnym zmniejszaniem antropopresji i poprawą jakości środowiska.

Oddziaływania negatywne związane z etapem eksploatacji przedsięwzięć mają charakter zazwyczaj długoterminowy związany przeważnie z ruchem komunikacyjnym. **Zagrożenia (negatywne oddziaływania)** zostały w większości zidentyfikowane **na etapie realizacji** inwestycji i będą one miały najczęściej charakter krótkoterminowy, chwilowy, związany z etapami realizacji.

W przypadku elementów środowiska ożywionego na etapie realizacji możliwe bezpośrednie oddziaływania najczęściej wiązać się będą z fizycznym przekształcaniem środowiska i mogą być skutecznie minimalizowane na etapie oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć.

Z uwagi na cel jaki stawia sobie SRG najwięcej **pozytywnych oddziaływań zidentyfikowano w przypadku komponentu środowiska jakim jest człowiek**. W założeniu wszystkie zadania prowadzić mają do skumulowanego efektu jakim jest **podwyższenie jakości życia mieszkańców**. Można je rozpatrywać zarówno w zakresie wymiernym, a więc aspekcie materialnym, lecz również niewymiernym, związanym z kontekstem kulturowym i tożsamościowym mieszkańców.

Podsumowując należy stwierdzić, że przeprowadzona w prognozie ocena oddziaływania w przypadku zastosowania zaproponowanych działań minimalizujących, nie wskazuje żadnych jednoznacznie negatywnych zagrożeń dla analizowanych komponentów środowiska, w tym obszarów chronionych, a także nie wskazuje na wystąpienie oddziaływań transgranicznych.

5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko. Do rozwiązań tych zalicza się przede wszystkim środki:

1) administracyjne - dotyczą one etapu planowania danej inwestycji, przed przystąpieniem do realizacji. Dzięki ich zastosowaniu można zminimalizować potencjalny negatywny wpływ ograniczając jednocześnie konieczność stosowania kosztownych zabiegów technicznych. Duże znaczenie mają również działania organizacyjne, które mogą być komplementarne względem środków administracyjnych.

2) organizacyjne, do których można zaliczyć m. in.:

- wydawanie decyzji administracyjnych zgodnych z zasadami i wymaganiami ochrony środowiska;
- egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- lokowanie inwestycji poza terenami cennymi przyrodniczo,
- uwzględnianie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego przy wyborze lokalizacji i opracowywaniu projektu inwestycji (np. zachowanie terenów zielonych i przyjaznej ludziom przestrzeni publicznej) oraz zachowanie wymogów ochrony krajobrazu;
- dostosowanie terminu przeprowadzania prac budowlanych czy remontowych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów i nietoperzy lub stworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy);
- uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej - nie należy planować infrastruktury turystycznej obciążającej środowisko na obszarach ochrony ścisłej;
- przy zagospodarowaniu turystycznym należy stosować strefowanie uwzględniające walory przyrodnicze, do których dostosuje się dopuszczalne formy turystyki oraz rozwój bazy noclegowej, komunikacyjnej, gastronomicznej i towarzyszącej;
- zaplanowanie prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniając wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzenie zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji;
- prowadzenie prac w obiektach zabytkowych zgodnie z wymogami ochrony zabytków.

3) techniczne, mające na celu zminimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko należy stosować, gdy nie ma możliwości uniknięcia lokalizacji danej inwestycji na obszarze cennym przyrodniczo, czy chronionym prawnie. Powinny być

one stosowane na etapie budowy, jak i eksploatacji. Wśród zabiegów technicznych, stosowanych podczas realizacji prac znajdują zastosowanie następujące praktyki:

- sprawna realizacja prac i ograniczenie do niezbędnego minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko w celu skrócenia czasu i zasięgu możliwego negatywnego oddziaływania na środowisko;
- racjonalne gospodarowanie materiałami ograniczające ilość powstających odpadów;
- rekultywacja bądź przywrócone do stanu sprzed realizacji inwestycji terenów zdegradowanych w wyniku realizacji inwestycji;
- ograniczanie do minimum wycinki drzew i krzewów oraz zapewnienie ochrony drzew przed ewentualnym uszkodzeniem podczas prowadzenia prac;
- stworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy) na okres prowadzenia prac oraz budowa odpowiedniej ilości i jakości przejść dla zwierząt;
- wprowadzenie nasadzeń zieleni wzdłuż dróg;
- nałożenie na inwestora obowiązku zabezpieczenia i późniejszej naprawy dróg, po których prowadzony jest transport ciężkich materiałów czy elementów konstrukcyjnych na różnego rodzaju budowy;
- obiekty drogowe - materiał ziemny wykorzystywany przy pracach wykończeniowych powinien być pochodzenia lokalnego tak, aby nie zawierał bazy nasion gatunków obcych dla tego obszaru.

6. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole.

Strategia Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 - 2020 jest bardzo konkretnym opracowaniem określającym szczegółowo planowane cele strategiczne zmierzające do przebudowy Gminy Legnickie Pole. SRG dzieli się na zadania inwestycyjne i społeczne (nieinwestycyjne) – pierwsze są ściśle umiejscowione przestrzennie, a drugie to przede wszystkim działania „miękkie” – projekty ukierunkowane na poprawę jakości funkcjonowania, na wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz na promocję.

W kontekście powyższego, trudno wskazywać rozwiązania alternatywne. SRG jest autorską koncepcją przebudowy i rewitalizacji społecznej i przestrzennej Gminy Legnickie Pole. Jest to koncepcja spójna i całościowa, której poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć efekt synergii. Poszukiwanie rozwiązań alternatywnych byłoby de facto kwestionowaniem całej, kompleksowej wizji przebudowy/rozwoju zaprezentowanej w strategii i wymagałoby stworzenia zupełnie nowej koncepcji rozwoju, co w kontekście trafności celów zawartych w strategii byłoby niezwykle trudnym zadaniem.

O rozwiązaniach alternatywnych nie można, więc mówić w kontekście ogólnej koncepcji rewitalizacji obszaru Gminy, ale na etapie wdrażania SRG może się pojawić potrzeba/celowość wariantowania, uwzględniająca:

- wybór innych od pierwotnie zakładanych, funkcji dla poszczególnych obiektów/obszarów;

- wybór nieco innej koncepcji zagospodarowania/funkcjonowania poszczególnych obiektów/obszarów;
- zmiana priorytetów (kolejność działań);
- wybór szczegółowych rozwiązań technicznych i architektonicznych, sposobów wdrażania projektów miękkich, itp.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu - rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska (realizacja zamierzonych celów byłaby wówczas z punktu widzenia oddziaływań na środowisko bardziej efektywna – zostałaby osiągnięta przy niższych kosztach). Zadania przewidziane w SRG mają tylko nieznaczny wpływ na analizowane aspekty środowiska – większość ma charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych, nad negatywnymi. Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą „silne” – to znaczy istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą raczej „słabe” (skala ich oddziaływania będzie raczej niewielka). Uwzględniając powyższe, należy więc stwierdzić, że poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko) jest bezcelowe – gdyż zaproponowane działania pozwalają na realizację zakładanych celów przy niewielkich kosztach środowiskowych.

Do tych inwestycji można zaliczyć, w szczególności „Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji”.

Natomiast w przypadku przedsięwzięć, które mogą kwalifikować się do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tj.:

- Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole,
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej,
- Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole,
- Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole,
- Likwidacja dzikich składowisk śmieci;

analiza rozwiązań alternatywnych będzie elementem oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej w ramach uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej przed ich realizacją.

7. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole będą się nakładały, w przypadku ich równoczesnej realizacji.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą oddziaływania na środowisko - **ewentualne negatywne oddziaływania skumulowane będą występowały głównie na etapie realizacji zadań**. Ich wystąpienie związane będzie głównie z lokalizacją przestrzenną poszczególnych przedsięwzięć. Kumulacja może wystąpić przede wszystkim w przypadku prowadzenia podobnych przedsięwzięć, np. związanych z budową lub modernizacją obiektów na tym samym terenie w tym samym czasie lub w bezpośrednim sąsiedztwie. Część z nich można wyeliminować lub ograniczyć stosując odpowiedni dobór terminów prac oraz nowoczesne, pro-środowiskowe technologie prowadzenia tych prac. W celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na ludzi poprzez kumulację w pobliżu różnych inwestycji w fazie budowy należy prowadzić odpowiednią politykę planowania inwestycji i oszczędnie gospodarować przestrzenią.

Stwierdzono także **pozytywne oddziaływania skumulowane na etapie eksploatacji**. Niektóre działania zaplanowane w fazie eksploatacji, będą w różny sposób skumulowany pozytywnie oddziaływały na ożywione komponenty środowiska. Przykładowo – działania związane z promowaniem gospodarki niskoemisyjnej będą w sposób pozytywnie oddziaływały na zdrowie i życie ludzi, poprzez korzyści wynikające z obniżenia natężenia hałasu oraz poziomu zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, realizacja projektów w zakresie **promocji gospodarczej i turystycznej regionu** będzie kumulowała pozytywne oddziaływania poprzez umożliwienie turystycznego wykorzystania szlaków turystycznych.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Legnickie Pole oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach SRG, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Skutki realizacji SRG nie będą więc mieć znaczenia transgranicznego w rozumieniu art. 104 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

8. Metody analizy realizacji SRG (monitoring).

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Konieczne będzie więc opracowanie zestawu wskaźników agregujących wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju Gminy. Ich opracowanie będzie jednym z pierwszych zadań podmiotu realizującego proces monitoringu.

Monitoring „Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020” dokonywany będzie w okresach rocznych. Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będzie raport z wdrażania Strategii. Na podstawie informacji zawartych w raportach dokonana zostanie również ewaluacja strategii. Proponuje się przeprowadzić ten proces dwukrotnie. Pierwszy raz dokonać ewaluacji w połowie realizacji „Strategii”. Dokonana wówczas ewaluacja on-going posłuży do wprowadzenia zmian w jej zapisach. Na koniec okresu programowania strategicznego powinna zostać przeprowadzona ewaluacja ex-post. Głównym celem tej ewaluacji jest określenie oddziaływania Strategii oraz jego trwałości. Nie mniej jednak ważnym zadaniem ewaluacji ex-post jest ocena skuteczności i efektywności danej interwencji oraz jej trafności i użyteczności. Istotną rolę odgrywa odniesienie się do założonych w

programie celów oraz ocena na ile udało się je osiągnąć. Ewaluacja ex-post powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, jego efekty oraz ich trwałość.

Proces wdrażania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów szczegółowych i składał się będzie z etapów zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Etapy procesu monitorowania Strategii

LP	ETAP	ZADANIA	WYNIKI I PROCEDURY
1.	Zbieranie danych i informacji	- zbieranie danych	materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen
2	Analiza danych i informacji	- uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja	Materiał służący przygotowaniu raportów
3.	Przygotowywanie raportów	zestawienie otrzymanych danych w raporty	roczne raporty (w razie potrzeby raportowanie kwartalne)
4.	Ocena wyników (porównanie z aktualnymi normami)	-ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami	określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii (w wypadku stwierdzenia znacznych odchyłeń przejście do punktu 5 oraz możliwość wprowadzenia raportów kwartalnych.)
5.	Identyfikacja odchyłeń	- ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami	przygotowanie materiału dla dalszych działań
6.	Analiza przyczyn odchyłeń	- poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	przygotowanie materiału dla dalszych działań o charakterze korygującym
7.	Planowanie korekty	- zmiana dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych	określenie i akceptacja działań korygujących

Mając powyższe na uwadze niżej zaproponowano wskaźniki, które odnoszą się bezpośrednio do realizowanych zadań przyjętych w SRG.

Przedstawione wskaźniki stanowią jedynie propozycję wskaźników, które można przyjąć na etapie zbierania danych, i mogą to być:

- Długość zmodernizowanych dróg wraz z niezbędną infrastrukturą.
- Długość wybudowanych chodników.
- Liczba zlikwidowanych składowisk odpadów
- Długość przebudowanej, wybudowanej sieci wod-kan.
- Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.
- Powierzchnia przygotowanych terenów aktywizacji gospodarczej
- Ilość zmodernizowanej infrastruktury turystycznej.
- Ilość obiektów zmodernizowanych pod kątem ograniczenia niskiej emisji.
- Liczba zmodernizowanych przedszkoli i szkół.
- Ilość zrewitalizowanych obiektów na terenie wsi.

- Ilość rozbudowanych i zmodernizowanych świetlic wiejskich.
- Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości

9. Materiały źródłowe

1. Bank Danych Regionalnych, GUS;
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030;
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 roku w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 roku przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);
6. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.);
7. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);
8. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
9. Ekspertyza ornitologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim. Adamski A., Czapulak A. Wuczyński A. Wrocław 2009.
10. Ekspertyza chiropterologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim. Furmankiewicz J., Gottfried I., Wrocław 2009.
11. Gmina Wiejska Legnickie Pole. Statystyczne Vademecum Samorządowca. GUS. 2012.
12. Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2012 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. 2013.
13. Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000;

14. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
15. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020;
16. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2013 roku. Wrocław. 2014.
17. Ocena stanu jakości rzek województwa dolnośląskiego w 2007 roku. WIOS. 2008
18. Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Legnica. Brzeg. 2007.
19. Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016;
20. Program Gospodarki Odpadami dla Gminy Legnickie Pole. Wrocław. 2005.
21. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Legnickie Pole na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020. Legnickie Pole. 2013
22. Program Opieki nad Zabytkami Gminy Legnickie Pole. Legnickie Pole. 2007.
23. Program zachowania zadrzewień w Gminie Legnickie Pole. Legnica. 2012/13
24. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2013. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. 2014.
25. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.);
26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. Nr 137, poz. 984);
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77, poz. 510 z 10 maja 2010);
28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz.U. z dnia 03.09.2001, nr 92, poz. 1029);
29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z dnia 20 stycznia 2012r., poz. 81);
30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz.U. Nr. 168, poz. 1765 z dnia 28 lipca 2004 r.);
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419 z dnia 8 listopada 2011 r.)
32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359 z dnia 4 października 2002r.);
33. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 25, poz. 133, ze zm.);

34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826);
35. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów utrzymania tych poziomów (Dz. U. z dnia 14.11.2003, nr192, poz. 1883);
36. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu z dnia 26 stycznia 2010 roku (Dz.U. nr 16. poz.87 z dnia 3 lutego 2010r.);
37. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 roku w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 260, poz. 2181 ze zm.);
38. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Legnickie Pole;
39. Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego na lata 2002-2017;
40. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Legnickie Pole
41. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020;
42. Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015;
43. Strategia Rozwoju Kraju 2020;
44. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013r., poz. 1235 ze zm.);
45. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U 2013, poz. 1232 ze zm.);
46. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz.U. z 2012r., poz. 145, ze zm.);
47. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. 2013, poz. 627 ze zm.);
48. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004, nr 121, poz. 1266 ze zm.);
49. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (DZ.U. 2013, poz. 21 ze zm.);
50. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162, poz. 1568 ze zm.);
51. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. nr 75, poz. 493).